

42. møde

Onsdag den 19. januar 2000 kl. 13.00

Dagsorden

1) Spørgsmål til ministrene.

2) Forhandling om redegørelse nr. R 4:

Sundhedsministerens redegørelse af 28. oktober 1999 om regeringens folkesundhedsprogram 1999-2008.

(Redegørelsen anmeldt 28/10 99. Redegørelsen givet 28/10 99. Meddelelse om forhandling 28/10 99).

3) Første behandling af lovforslag nr. L 147:

Forslag til lov om behandling af personoplysninger.

Af justitsministeren (Frank Jensen).
(Fremsat 9/12 99).

4) Første behandling af lovforslag nr. L 3:

Forslag til lov om Det Centrale Personregister. Af indenrigsministeren (Thorkild Simonsen).

(Fremsat 6/10 99).

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Socialministeren (Karen Jespersen) har meddelt mig, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om forhøjelse af hædersgaver.
(Lovforslag nr. L 169).

Medlemmer af Folketinget Jes Lunde (SF), Margrete Auken (SF), Anne Baastrup (SF) og Aage Frandsen (SF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af forretningsorden for Folketinget. (Frist for vedtagelse af lovforslag).
(Beslutningsforslag nr. B 69).

Medlemmer af Folketinget Svend Heiselberg (V), Kaj Ikast (KF), Margrete Auken (SF), Arne Melchior (CD) og Ole M. Nielsen (KRF) har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel til trafikministeren:

»Vil ministeren give Folketinget en redegørelse for status i arbejdet med den københavnske metro, herunder i særlig udførlig form for problemerne vedrørende adgangs- og forbindelsesveje mellem på den ene side metroen og på den anden side S-tog og regionaltog på og ved Nørreport Station?«
(Forespørgsel nr. F 31).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene.

Spørgetiden

Spm. nr. S 1071

1) Til statsministeren af:

Kristian Thulesen Dahl (DF):

»Vil statsministeren redegøre for, om det fortsat er regeringens holdning, at Danmark ikke skal udvikle sig til et multietnisk samfund?«

Skriftlig begrundelse

Statsministeren har tidligere udtalt, at Danmark ikke er og ikke skal blive et multietnisk samfund. Spørgeren har på denne baggrund antaget, at dette er regeringens opfattelse.

Dog blev der sæt tvivl herom med indenrigsministerens svar i Folketingets spørgetid onsdag den 12. januar d.å., idet indenrigsministeren ikke mente, at regeringen havde nogen afklaret holdning hertil.

På den baggrund ønsker spørgeren statsministerens besvarelse af, hvad der er regeringens holdning, samt hvad regeringen har tænkt sig at gøre for at følge op på regeringens holdning til spørgsmålet.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg tror, jeg bedst kan svare på spørgsmålet ved at forklare hr. Kristian Thulesen Dahl, hvad det er, der er regeringens politik.

Regeringens politik bygger på, at de mennesker, der er i vores samfund, uanset om de nu har en indvandrerbaggrund eller de har en flygtningebaggrund, kommer i arbejde, lærer sproget dansk – de to ting har ofte meget med hinanden at gøre – og at deres børn og efterkommere også er i arbejde i det danske samfund, er en del af det danske samfund, at de ligesom vi er »vi«, respekterer det danske samfunds grundlæggende værdier, rettigheder og pligter, at vi alle sammen har ret til en uddannelse, men også pligt til at gøre en indsats i vores samfund, at vi har et fællesskab, som vi skal passe godt på, at vi ikke skaber nye klasseskel i vores land. Det er svaret.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jamen jeg så meget frem til at høre statsministerens svar på spørgsmålet, og jeg respekterer naturligvis statsministerens vurdering af, hvordan han ønsker at indlede besvarelsen. Men jeg hørte ikke, at statsministeren alligevel kom frem til at besvare spørgsmålet.

Altså jeg spørger jo ikke, om man skal sikre, at udlændinge, der kommer til det danske samfund, skal have arbejde eller skal lære dansk osv. Det er slet ikke det, det her spørgsmål går ud på. Spørgsmålet går i al sin enkelthed ud på, om statsministeren vil redegøre for, om det fortsat er regeringens holdning, at Danmark ikke skal udvikle sig til et multietnisk samfund.

Det kan man egentlig svare ganske kort på med en definition af et multietnisk samfund og så, om det er regeringens opfattelse, at Danmark skal udvikle sig til et multietnisk samfund eller ej.

Det spørgsmål, der her er rejst, har statsministeren ikke forholdt sig til endnu, og derfor vil jeg egentlig bede statsministeren om at besvare spørgsmålet, og jeg skal gerne erindre statsministeren om, at han tidligere har sagt, at Danmark ikke skal udvikle sig til et multietnisk samfund.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Ja, jeg har godt set, at en af Dansk Folkepartis spin doctors har studeret sådan lidt, hvad jeg måtte have sagt gennem årene, og det er såmænd fair nok.

Men jeg tror lidt, hr. Kristian Thulesen Dahl gerne igen vil gøre den her diskussion til sådan en overskriftsdiskussion, der kan avle frygt. Det er jo det, man ofte ser der scores stemmer på, men det er desværre lidt forbigående, er jeg bange for.

Derfor er modspørgsmålet, selv om jeg ikke kan stille sådan et, jo: Hvad skal vi egentlig forstå ved et multietnisk samfund? Det, jeg forstår ved et multietnisk samfund, som jeg ikke er tilhænger af, er et sted, et samfund, der er delt, der er splittet, et samfund, hvor sproget dansk ikke er det, alle taler, et samfund, hvor der er ghettodannelser, der får lov at passe sig selv, et samfund, hvor der ikke er en integrationspolitik. Sådan et samfund vil vi ikke have.

Men vi vil godt have et samfund, hvor de mennesker, der er her, uanset om de nu er kommet som indvandrere i sin tid, tilbage i 1970'erne og 1960'erne, eller de er kommet som flygtninge, også skal være her på de fælles betingelser, vi nu engang har. Og det er for mig ikke et multietnisk samfund.

Så hr. Kristian Thulesen Dahl kan se, at det kommer meget an på, om man vælger frygtens definition af et multietnisk samfund eller man vælger samhörighedens definition.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jamen så må jeg sige til statsministeren, at jeg synes, det er interessant, at vi nu, jeg tror for første gang, af regeringen får en definition af, hvad et multietnisk samfund er.

Vi har forsøgt så sent som, ja, i indeværende år, og året er jo ikke så gammelt endda, at få en begrundelse. Vi har spurgt statsministeren i spørgsmål nr. S 1052 om det her, om man kan få definitionen på et multietnisk samfund. Og det kan vi ikke i det svar, der er givet dér. Derfor er jeg selvfølgelig meget tilfreds med, at statsministeren nu løfter sløret for, hvad regeringen forstår ved et multietnisk samfund.

Når statsministeren så siger, at jeg taler i overskrifter, skal jeg bare minde statsministeren om, at i valgkampen i marts 1998 var det jo statsministerens parti, Socialdemokratiet, som på sin hjemmeside op til valget ville fortælle befolkningen om, hvad man ville, der skrev:

»Danmark er ikke og skal ikke blive et multietnisk samfund.«

Så hvis jeg taler i overskrifter om det multietniske samfund, gør statsministeren det altså også på den hjemmeside, som i øvrigt paradoksalt nok blev pillet af meget hurtigt efter valget.

Men vi har selvfølgelig en udskrift, så vi kan minde statsministeren om det.

Så vil jeg spørge statsministeren: Når man nu har defineret det multietniske samfund, mener statsministeren så, at Danmark i dag er et multietnisk samfund? For efter den definition, som er givet, nemlig et splittet, delt samfund, et sted, hvor ikke alle kan dansk, et sted, hvor der ghettodannelser, ja, så har vi jo faktisk et multietnisk samfund i store dele af Danmark i dag. Kan statsministeren bekræfte det?

Og kan statsministeren endvidere fortælle Folketinget, om han ikke er enig i, at vi i højere og højere grad udvikler os ud fra den definition af et multietnisk samfund. Og finder statsministeren, at det er tilfredsstillende?

Inge Refshauge (DF):

Jeg vil gerne sige til statsministeren: Med al den snak om, hvad et multietnisk samfund er, har vi efter min mening allerede et multietnisk samfund.

Men jeg vil spørge statsministeren: Hvad vil regeringen gøre for at stoppe det? For i og med, at vi skal have dem i arbejde, at vi skal have dem i uddannelse, kan vi jo ikke blive ved i én uendelighed. Hvornår kan vi sætte en grænse for, hvor mange vi kan tage?

Jeg er med på, at de, der er her, skal have arbejde, skal have uddannelse – så umenneskelige er vi heller ikke i Dansk Folkeparti; de, der har fået dansk indfødsret, skal selvfølgelig have arbejde, uddannelse, og hvad dertil hører – men hvornår stopper det?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Det, jeg synes vi skal gøre, er, at vi sætter os det mål, at vi fortsat har et sammenhængende samfund, hvor der gælder den hovedmålsætning, at mennesker, som er kommet hertil med en anden baggrund end de to spørgere, skal der også være plads til i det danske samfund på en god måde, ved at vi skaffer arbejde, og ved at deres børn også på en naturlig måde kommer ind i det danske samfund. Og det er egentlig det, der er hovedopgaven.

Det kræver meget af os. Vi er kommet et godt stykke, vil jeg sige, med vedtagelsen af den nye integrationslov, som er en enestående flot lov, der betyder, at alle kommuner løfter i fællesskab, og at vi dermed får en meget bedre måde, hvorpå de nye familier kommer ind i det danske samfund.

Har spørgerne også spekuleret på, hvor meget det egentlig betyder for en række job, vi får løftet, som måske ellers ikke altid bliver løftet? Det er meget. Må jeg lave et lille bitte regnestykke: Hvis vi regner med, at der i henhold til statistikken er ca. 100.000 mennesker, godt og vel endda, i arbejde i Danmark ved siden af alle os andre og de pågældende godt 100.000 har en anden baggrund, en anden etnisk baggrund for den sags skyld, og vi så regner med, at hver af dem vel har en gennemsnitsindkomst af en eller anden størrelse, så vil jeg sige til de to spillere, at så får vi jo derfra et ganske væsentligt bidrag både til skatteindtægterne og til velfærden og selvfølgelig også til et velfungerende samfund.

Man kan godt teoretisk diskutere et bestemt antal, og jeg ved også godt, at Dansk Folkeparti frygtelig gerne vil diskutere det. Men det er med den diskussion som med visse andre diskussioner, at det fører os i og for sig ikke nogen steder hen.

Man kan sige følgende, tror jeg: Hvis vi ikke herinde i Folketinget har en bred beslutsomhed med hensyn til at sikre en samhørighed og en effektiv indsats for, at alle mennesker kan komme i arbejde, som vi jo er besluttet for i regeringspartierne, og at alle mennesker lærer sproget dansk godt og fint, så går det her samfund i stykker under alle omstændigheder.

Hvis vi derimod holder fast i den hovedlinje, jeg her beskriver, der også hviler på samfundets, fællesskabets, gode værdier, så kan vi klare os i det nye århundrede, og det er det, jeg synes er hovedopgaven frem for en meget vanskelig diskussion om et bestemt antal, som ingen alligevel med selvrespekten i behold kan give et konkret svar på.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg kunne altså næsten have lyst til, hvis det er lang tid siden, at statsministeren har set Økonomiministeriets oversigt over omkostningerne ved den første udlændingepolitik, så at bede statsministeren lige få den repeteret, eventuelt af nogle dygtige embedsmænd.

Der er lavet en glimrende oversigt, som ikke stemmer helt overens med den, vi har fået lavet hos Danmarks Statistik, som ender med et højere tal, men der er altså ret kraftige nettoudgifter i Økonomiministeriets oversigt; det er 12 mia. kr., der bruges hvert år.

Jeg kunne også spørge statsministeren: Hvor mange af de fremmede, der er her, er på kontanthjælp?

Altså det ville give nogle lidt andre eksempler end dem, statsministeren giver.

Men jeg ved godt, at statsministeren ynder at tale om, hvad han jo selvfølgelig gerne vil have at et samfund skal udvikle sig til, og det er også fint nok, men statsministeren må også forholde sig i bare en lille grad til det, vi har i dag.

Dér må jeg så igen stille det spørgsmål, som jeg stillede før, og som statsministeren ikke besvarede: Når nu vi har fået statsministerens definition af, hvad et multietnisk samfund er, mener statsministeren så, at Danmark i dag er et multietnisk samfund?

Det er noget, hvor der er splittelse. Det er noget, hvor vi er delt. Det er noget, hvor ikke alle taler dansk. Det er noget med ghettodannelser rundt om i det danske samfund.

Har statsministeren ikke været de steder, så statsministeren kan bekræfte det?

Inge Refshauge (DF):

Jamen jeg vil også gerne spørge statsministeren: Hvis nu man ude i kommunerne har fået disse fremmede integreret og har lagt et virkelig stort arbejde i at gøre det og det skal følges op hele vejen – for de mennesker, der kommer ud og bliver integreret i kommunerne, har selvfølgelig også børn – er det så ikke svært for kommunerne, når de så endelig synes, at nu har de fået det på skinner, at der så kommer en ny sending ind over kommunegrænsen?

Jeg ville så gerne, at statsministeren måske sagde: Ja, vi kan heller ikke blive ved med at tage så mange, som vi gør, altså vi må tage de mennesker, der er forfulgte, og de facto-flygtningene må vi lukke ude.

Jeg synes, kommunerne har et kæmpearbejde, og de gør et stort arbejde.

Frank Dahlgaard (UP):

Jamen blot til min almindelige og måske også Folketingets og befolkningens oplysning vil jeg spørge statsministeren, om hr. Kristian Thulesen Dahl citerede rigtigt fra en hjemmeside omkring valget, hvor statsministeren skulle have sagt, at Danmark er ikke og skal ikke blive et multietnisk samfund. Var det rigtigt citeret?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Hr. Kristian Thulesen Dahl var inde på en interessant betragtning. Jeg tror, hr. Thulesen Dahl sagde, at udgifterne lige i øjeblikket ved de indvandrer- og flygtningegrupper, vi har i

det danske samfund, kan gøres op til at være i størrelsesordenen 10-11 mia., måske 12 mia. kr., og om det ikke var noget, man skulle forholde sig til.

Jo, det er det i allerhøjeste grad, og derfor er der også et fantastisk spændende perspektiv. Jeg så med interesse – jeg tror, det var Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, der havde regnet det ud, og det skal såmænd nok passe – at hvis vi fik de mennesker i arbejde nogenlunde i samme udstrækning som alle de andre danskere, der er i det danske samfund, tænk engang, så blev den udgift vendt fra at være en udgift på 10-12 mia. kr. til at være en indtægt på ca. 10 mia. kr.

Jamen er det ikke et fantastisk perspektiv? Tænk, hvor ville det være berigende for den danske politiske diskussion, hvis vi pludselig kunne se en politisk understregning, også fra Folketingets højrepartier, også de yderste højrepartier her, af, at det er da det, vi skal arbejde for. Vi skal da vende en udgift til en indtægt, ikke alene i konkret forstand, men også i menneskelig forstand, og det er det, der for mig er det centrale. Det er det, der for mig er den politiske vej, vi skal gå for at undgå, at vi udvikler os til et splittet samfund, til et samfund, der er opdelt i ghettodannelser, til et samfund, hvor der ikke tales dansk som hovedregel og alle steder i vores land. Det er det, der er den politiske vej, vi skal gå.

Det andet er hele tiden at prøve fastholde en klemt diskussion om, hvad der er multietnisk, og hvad der ikke er multietnisk, og det giver os ikke det svar, som vi skylder befolkningen. Vi skylder befolkningen og menneskene på Nørrebro at sige: Ja, vi har været der. Vi kan se det. Vi har måske ikke været der på alle gadehjørner og i alle opgange, men vi ved godt, hvordan virkeligheden er, og ja, vi agter at tage fat på det gennem en fortsættelse af den integrationslov, vi har vedtaget, så alle de mennesker, der er i landet og var her, før den integrationslov kom, også ser, at nu bliver der taget fat på de reelle problemer på Nørrebro, Vesterbro og andre steder i landet.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Statsministeren siger, at hvad er multietnisk og hvad er ikke multietnisk, er en klemt diskussion. Altså jeg hører en klemt statsminister, som ikke forholder sig til de meget enkle spørgsmål, der rejses her i spørgetiden.

Jeg har spurgt: Når vi nu har fået en definition på, hvad et multietnisk samfund er efter statsministerens opfattelse – der er mange forskellige definitioner, men nu har vi fået den efter statsministerens opfattelse – har vi så et multietnisk samfund i Danmark i dag? Ikke engang det kan vi få et svar på.

Og må jeg så sige om det med økonomien, at hvis vi tager bruttoudgifterne, så er vi oppe på noget, der ligner 30 mia. kr., så taler vi ikke om 10, 11, 12 mia. kr. Det tal er, når Økonomiministeriet beregner efter skatteindtægter og afgiftsindtægter fra de fremmede, der er i arbejde, må jeg minde om.

Må jeg så spørge statsministeren: Kunne man ikke også lave en beregning om, at hvis vi fik de 150.000 danskere, der er registreret arbejdsløse, i arbejde, hvor meget det så ville give i indtægt? Og kunne man ikke lave en beregning om den knap en million danskere, som stadig væk er på overførselsindkomst, hvad det ville give?

Altså det giver bare ingen mening. Hvis vi skal forholde os til dagens problemer, må vi jo forholde os til, hvordan status quo er nu, og det må vi tage udgangspunkt i.

Det er altså meget svært at få statsministeren til at forholde sig til, hvordan situationen er i dag. Jeg er meget villig til at diskutere, hvilken retning vi skal gå i, men må jeg ikke bede statsministeren forholde sig bare en lille smule til, hvad udgangspunktet er, hvad det er for et samfund, vi har i dag?

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg fik ikke noget svar fra statsministeren og vil derfor gentage mit spørgsmål: Var det korrekt citeret, når hr. Kristian Thulesen Dahl citerede, hvad statsministeren havde sagt eller skrevet på sin hjemmeside?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Hvis man vil drøfte politik og har stillet et konkret spørgsmål om en bestemt hjemmeside, må man jo give mig en udskrift deraf, eller også må man fortælle på forhånd, at det vil man gerne spørge om. Jeg kan ikke her på stående fod svare på, om det er en eksakt, korrekt gengivelse, men det skal da nok passe. Men hr. Frank Dahlgaard kan ikke, hvis det skal gå ordentligt til og være fair play, regne med, at jeg sådan kan sige, at det er et korrekt citat i enhver henseende. Så må jeg lige have lejlighed til at studere det først.

Men det, der er det centrale, synes jeg, er jo i virkeligheden bag det hele simpelt hen – og lad os da også være ærlige nok til at sige det ligeud, det er også i sin orden – at der er en forskellig politisk opfattelse af, hvordan vi skal løse problemerne i det danske samfund. Der er en forskellig opfattelse af det, og lad os dog vedstå det. Det er der jo ikke noget forkert i.

Den opfattelse, regeringspartierne og regeringen har, er, at vi skal gå ud i det danske samfund og sammen med kommunerne løse de problemer, der er. Og det handler om, at vi på Nørrebro tager fat i bykvartererne, og det handler om, at vi i skolerne dér, hvor der er mange børn med en anden etnisk baggrund end dansk, sørger for, at børnene kan dansk fra det tidspunkt, hvor de går ind i skolen i 1. klasse – så vidt det overhovedet kan lade sig gøre, for det er et stort arbejde, der skal til, men det er det, vi skal samle kræfterne om.

Så skal vi derudover selvfølgelig også indrette vores udlændingelov sådan, at de arrangerede ægteskaber, som jeg bl.a. i min nytårstale talte om, jamen dem bremser vi, dem stopper vi helst helt med de muligheder, vi nu engang har, og at vi dermed også bidrager til en større boligspredning, som jeg tror en af spørgerne var inde på, således at vi på naturlig måde kan sikre, at de mennesker går ind i det danske samfund.

Det er den vej, vi vil. Det er den politiske vej, vi er overbevist om er bedst for det danske samfund og i øvrigt også for Danmarks placering i det europæiske og i det internationale samfund.

Der skal også stå respekt om vores land. Der skal stå respekt om, at Danmark er et land i harmoni, og at Danmark er et land, der også har noget at byde på i forhold til omverdenen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1072

2) Til statsministeren af:

Kristian Thulesen Dahl (DF):

»Såfremt regeringen fortsat mener, at Danmark ikke skal udvikle sig til et multietnisk samfund, hvilke konkrete initiativer vil regeringen da tage for at undgå denne udvikling?«

Skriftlig begrundelse

Der henvises til begrundelsen for spørgsmål nr. S 1071.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Må jeg ikke godt først takke statsministeren for noget af det sidste, der kom til udtryk, nemlig at vi jo skal erkende, at vi har forskellige politiske opfattelser, og at det er der ikke noget forkert i. Det er jeg glad for at statsministeren siger, for det er jo en ny erkendelse hos statsministeren, at der ikke er noget forkert i, at man har forskellige opfattelser af, hvordan tingene skal klares. Nu har vi hele sidste efterår måttet høre på, at det var så grusomt forkert, at vi havde forskellige opfattelser, men nu siger statsministeren så, at det er helt fint. Det er da en ny erkendelse, som jeg i hvert fald er glad for.

Og så må jeg sige til statsministeren, at jeg gerne skal servicere statsministeren med en udskrift af hans egen hjemmeside. Hvis han ikke som formand for partiet selv kan skaffe den hos Socialdemokratiet, så skal jeg gerne sørge for det. Og der står, som jeg citerede før: »Danmark er ikke og skal ikke blive et multietnisk samfund«.

Det er endnu ikke lykkedes mig, selv om jeg har spurgt tre gange, tror jeg, at få statsministeren til ud fra sin egen definition på et multietnisk samfund at forholde sig til, om vi har et multietnisk samfund i dag.

For hvis det skal stå til troende, hvad man lavede, da man gav af valglofter ved martsvalget 1998, jamen så må vi jo gå ud fra, at hvis vi har et multietnisk samfund i dag, så vil man sætte nogle initiativer ind for at undgå, at vi også har det fremover, bl.a. selvfølgelig ved at sikre en lavere indstrømning af fremmede til det danske samfund. Og det, jeg gerne vil have statsministeren til at besvare i det her spørgsmål, er helt konkret: Hvilke initiativer vil statsministeren tage for at undgå, at Danmark bliver et multietnisk samfund?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Til det første, mere for lige at præcisere: Når jeg siger, at der bestemt ikke er noget forkert i at have forskellige politiske opfattelser, så er det ikke det samme som at sige, at jeg i dag synes, det var acceptabelt at have det standpunkt, at hvis et barnebarn begår to kriminelle handlinger, større eller mindre, så skal hele familien,

søskende og brødre, far og mor, smides ud af landet.

Det standpunkt er uacceptabelt, og jeg håber, at det aldrig nogen sinde bliver alment accepteret, for hvis hr. Kristian Thulesen Dahl så følgende for sig: at vi vedtog sådan en lov her i det danske Folketing, som jeg forstår at hr. Kristian Thulesen Dahl her foreslået eller hans parti gerne vil have, altså at hvis lillebror er kommet i konflikt med loven et par gange, så skal ikke alene han, men også hans brødre, hans søstre og hans far og mor smides ud af landet, hvis vi vedtog sådan en lov her i det danske Folketing, må jeg sige til hr. Kristian Thulesen Dahl, så ville vi formentlig blive smidt ud af Europarådet og blive sat på venteliste i forhold til en række internationale organisationer, for det ville være i stik modstrid med alt det, der er ordentlighed, og i øvrigt ville det være helt umenneskeligt og uacceptabelt.

Så det var det, jeg sagde. Jeg sagde: Nu stopper festlighederne. På et vist tidspunkt er man nødt til at sige stop, for hvis vi accepterer alting ud fra et eller andet partimæssigt tolerant synspunkt, så mener vi jo i virkeligheden ingenting.

Noget andet er så, at der naturligvis er en hel demokratisk legitim ret til at have sit standpunkt, men der er nogle standpunkter, hvor jeg føler, at her standser festlighederne, og det var det, jeg gav udtryk for. Jeg mener ikke, et sådant forslag kan stå uimodsagt, og det mener jeg stadig væk ikke. Hr. Thulesen Dahls parti er valgt legitimt, sådan er det, og vi diskuterer jo her i salen, sådan er det også.

Så i øvrigt til spørgsmålene: Vi har problemer i det danske samfund. Vi har problemer. Det har jeg sagt før. Det har regeringspartierne sagt før. Det sagde jeg i min nytårstale. Og de problemer skal vi nu tage fat på, fordi vi har et naturligt næste træk foran os: Vi har fået arbejdsløsheden så langt ned, som vi har fået, og derfor kan vi igangsætte en endnu mere målrettet indsats for alle de indvandrere, der ikke er kommet til arbejde endnu, for alle de indvandrede, der lever her, men som lever isoleret, og som skal længere ind i samfundet.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Må jeg først sige til statsministeren, at nu er vi så lidt tilbage i den dér med at smide en lort på en person og så sige: Puh, hvor du lugter. Altså det billede, som statsministeren nu forsøger at mane frem af et forslag, som Dansk Folkeparti

skulle være kommet med, svarer jo ikke til det, Dansk Folkeparti er kommet med.

Det er statsministerens sædvanlige forsøg på at dreje debatten over i noget helt andet end det, Dansk Folkeparti har forsøgt at sætte på dagsordenen, og som statsministeren nægter at forholde sig til.

Det er så nemt at tage en idé og dreje den og få den til at give udtryk for noget, den slet ikke indeholder: mange generationer, der skal smides ud, hvis én i familien . . . osv. osv.

Det, jeg bare vil sige til statsministeren – og det har jeg sagt før, og det vil jeg også sige ved den her lejlighed – er, at det er det, statsministeren gør.

Men så vil jeg godt med hensyn til det spørgsmål, der er stillet her, bede statsministeren forholde sig til: Med den integrationsindsats, regeringen har lagt for dagen, og som man har bedt kommunerne om at bære en stor del af ansvaret for, hvor mange finder statsministeren så det er muligt at integrere i det danske samfund hvert år af mennesker, der kommer fra tredjeverdenslande, og som måske ikke har nogen uddannelse i deres egne lande, men som kommer hertil uden nogen former for forudsætninger? Hvor mange kan det danske samfund nå at integrere hvert år?

For ellers er det jo sådan, når vi går tilbage til den definition, statsministeren gav på, hvad et multietnisk samfund er, at så galopperer vi jo mod et multietnisk samfund, hvis vi ikke når at lære de personer dansk, der kommer, hvis vi ikke får givet dem arbejde, hvis de ikke bliver spredt og de derfor lever i ghettoer, osv.

Er der slet ikke noget antal? Kunne der komme 50.000 i år, og ville vi stadig væk kunne magte det uden at blive – efter statsministerens definition – et multietnisk samfund?

Kan vi ikke få et lille indtryk, ikke nødvendigvis et præcist antal, men kan vi ikke få et lille indtryk af, hvor mange tusinde det drejer sig om at statsministeren forestiller sig man kan integrere i det danske samfund hvert år?

Ester Larsen (V):

Jeg vil spørge, om statsministeren er enig med finansministeren, der i tv-udsendelsen »Rigets tilstand« i går aftes gav udtryk for, at arrangere ægteskaber er problematiske, at de bringer kvinder i ulykkelige situationer, og finansministeren henviste til klientellet på krisecentrene. Finansministeren sagde, at der skal gives de

unge nogle »håndtag« til hjælp til at undgå arrangerede ægteskaber.

Hvis statsministeren er enig, hvilke konkrete initiativer vil regeringen så tage for at forhindre, at denne tradition med arrangerede ægteskaber, som er meget solidt forankret i en række fremmede kulturer, videreføres? For arrangerede ægteskaber er jo med til at gøre Danmark multietnisk.

Egil Møller (DF):

Jeg hørte tidligere statsministeren udtale, at man ønsker, at disse mange flygtninge, der er samlet i store almennyttige byggerier, skal spredes noget mere. Og så vil jeg godt direkte spørge statsministeren: Har man overvejelser i regeringen om at fremsætte lovforslag, der pålægger de kommuner, der ikke har særlig mange almennyttige byggerier, at de så skal opføre disse byggerier for netop at kunne fremme den spredning, som jeg hører statsministeren lægger op til?

Birthe Skaarup (DF):

Jeg har et spørgsmål til statsministeren, som ligger mig meget på sinde: Jeg havde regnet med, at man i dette Folketing ville forholde sig rigtigt til tingene, og når nu vi i Dansk Folkeparti gentagne gange har sagt, at det, som statsministeren siger var et forslag, var en idé, der blev fremført på Dansk Folkepartis årsmøde, nemlig at såfremt en anden- eller tredjegenérationsindvandrer lavede gentagne kriminelle handlinger og voldshandlinger, skulle vedkommende sendes hjem, altså at det var en idé, der skulle undersøges, det var ikke et forslag, så vil jeg gerne bede statsministeren bekræfte her, at statsministeren efterhånden må have opfattet, hvordan tingene blev fremstillet og foreslået på årsmødet.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Med det første spørgsmål er vi jo ovre i en lidt anden boldgade end det, der blev spurgt om, nemlig: Hvad er det så for et integrationsarbejde? Hvilke konkrete initiativer vil regeringen tage for at undgå, at vi udvikler os til et klasseudelt samfund i splid med sig selv?

Og de initiativer, vi vil tage, handler ikke mindst om integrationsarbejdet. Som jeg sagde i min nytårstale – dér har jeg faktisk nævnt overskrifterne: Det er initiativer inden for dansk-undervisning, det er initiativer, der har at gøre med at få folk i arbejde og så få anerkendt den

uddannelse, som mange har, og som ikke er anerkendt i det danske samfund. I hvert fald ser vi jo stadig væk, at arbejdsløse ingeniører, der ikke har et navn, der ender på -sen, eller et andet kendt dansk navn, har svært ved at komme i arbejde.

Det er også en indsats over for de boligområder, som den anden spørger var inde på, og som i dag er belastede i stigende omfang. Det er også en indsats, der skal forhindre, at de tendenser til ghettodannelse, vi kender i det danske samfund, standses, og at vi får en bedre spredning, også af de nye, der kommer hertil i fremtiden. Og det er en indsats, der skal hjælpe os af med nogle af de nedslidningsproblemer, vi ser i ganske mange boligkvarterer. For vi ved jo godt med os selv, at når vores lokale boligkvarterer er slidt ned, jamen så er omsorgen og fællesskabet også slidt.

Så det er en samlet indsats, der har til formål over en længere årrække at bidrage stærkt til, at det her samfund også hænger sammen i de enkelte byområder.

Til fru Ester Larsen: Jamen jeg sagde allerede i min nytårstale, at regeringen vil tage et initiativ, der har til formål at bremse, helst standse, så godt vi nu overhovedet kan det i dansk lovgivning, de arrangerede ægteskabers vækst i Danmark. Og hvordan vi vil gøre det i detaljen, har jeg sagt at regeringen kommer med et udspil om inden udgangen af februar måned, og det står stadig væk ved magt.

Til fru Birthe Skaarup, der var inde på, at nu er det pludselig sådan noget, som man næsten ikke har sagt: Sagt er sagt, dels på Socialdemokratiets hjemmeside, dels af det parti, fru Birthe Skaarup nu repræsenterer. Og man kommer ikke uden om, at det er givet som et udtryk, at man vil have hele familien ud, og det er det, jeg tager afstand fra.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Statsministeren siger, at man skal gøre en samlet indsats over en længere periode. Altså, vi er vel enige om, at de socialdemokratiske borgmestre, som har besøgt indenrigsministeren, siger, at integrationsindsatsen er slået fejl, siger, at man burde have grebet ind for længe siden, så man fik integreret de fremmede i det danske samfund, altså at det ikke er gået, som det skulle.

Nu siger statsministeren så, at vi over en længere årrække skal gøre noget i det danske samfund for at rette op på den splittelse, den

ghettodannelse og de andre ting, der er sket i det danske samfund, og så stiller jeg statsministeren et meget, meget enkelt spørgsmål: Hvor mange fremmede fra meget forskelligartede kulturer i forhold til den danske kan i år 2000, 2001 osv. komme ind i det danske samfund fra tredjeverdenslande? Hvor mange kan vi nå at integrere, samtidig med at vi har det uløste problem med dem, der allerede er her i dag, men som vi ikke har fået integreret?

Kan vi ikke bare få et bud på, om statsministeren tror, der kan komme 2.000 ind pr. år, eller om tallet stadig skal ligge på 15.000-20.000 pr. år, som det har gjort de senere år, eller om statsministeren i virkeligheden mener, at det ikke ville gøre spor, om der kom 50.000? kan vi ikke bare få et bud på det?

Søren Søndergaard (EL):

Det er til statsministerens besvarelse om de arrangerede ægteskaber. Jeg vil godt bede statsministeren om at uddybe den en lille smule, for den var jo meget kort.

Jeg går ud fra, at det, statsministeren mente, var, at han var imod alle ægteskaber, som indebærer nogen former for tvang, altså at det centralt er tvangsægteskaber, vi skal være imod, og som vi skal forhindre. Der er jo gennem mange generationer danskere, der er blevet gift via ægteskabsbureauer osv., og hvordan folk ordner den slags ting, må de jo selv om. Men tvang kan ikke accepteres, og det er dét, der skal sættes ind over for. Jeg håber, at statsministeren kan uddybe forklaringen i den retning.

Så vil jeg bare spørge statsministeren: Synes statsministeren ikke, det er noget klynk, vi er udsat for her, når der er folk, som er meget interesserede i, at statsministeren præcis skal huske, hvad der har stået på en socialdemokratisk hjemmeside for et par år siden, og er meget nyfigne, men selv er meget nærtagende, når det gælder om at fortolke, hvad deres partileder sagde for åben skærm til Danmarks 5 millioner indbyggere med hensyn til, at man skal smide tre generationer af en familie ud, hvis der bare var én, der begik kriminalitet?

Egil Møller (DF):

Statsministeren nævnte, at et af initiativerne går ud på at sprede disse flygtninge, og så vil jeg godt spørge statsministeren mere konkret: Jamen hvordan gør man det? Mig bekendt er der udsolgt af boliger i den almenyttige sektor. Der er endda så udsolgt, at danskere, der står

på venteliste, bliver sprunget over til fordel for udlændinge. Er det sådan, at man konkret ønsker at pålægge de kommuner, der ikke har særlig mange almennyttige boliger, en opgave, der går ud på, at de skal opføre dem for at hjælpe regeringen?

Ester Larsen (V):

Så vidt jeg erindrer statsministerens nytårstale, benyttede statsministeren i den udtrykket »tvangsægteskaber«. Finansminister Mogens Lykketoft brugte klart udtrykket »arrangerede ægteskaber« i tv-udsendelsen i går, og jeg hører nu, at statsministeren også selv bruger udtrykket »arrangerede ægteskaber«. Jeg vil gerne spørge, om det, vi kan forvente af initiativer, bliver initiativer, som kan danne barriere mod arrangerede ægteskaber.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Til spørgsmålet om samfundsindretningen i fremtiden i øvrigt og ønsket om et bestemt tal er der jo i virkeligheden ikke meget nyt at sware, også fordi politik i virkeligheden er to ting. Politik er for mig noget med at have nogle klare holdninger, men også at knytte nogle løsninger på de problemer, der er, sammen med holdningerne.

At diskutere et bestemt antal fører os ingen steder hen. Det er jo ikke noget, der løser noget problem, slet ikke. Det gælder derimod om at diskutere de reelle problemer: at vi på Nørrebro har nogle mennesker, som har svært ved at få lært sproget, og det må vi så hjælpe dem med; at vi på Vesterbro har nogle arbejdsløshedsproblemer, som også findes i Odense og i Århus og andre steder, og dem må vi så hjælpe med at finde løsninger på.

Det er jo det, der gør politik interessant. Det andet fører ingen andre steder hen end til usikkerhed, til frygt og til fortægnelse af de virkelige billeder.

Det, vi har brug for, er at skabe tryghed dér, hvor den ikke findes, og det gør den heldigvis i de fleste byer i Danmark. Men at skabe tryghed i de kvarterer, hvor den ikke findes, skal gøres ved at foretage sig noget konkret som f.eks. at tage fat i de reelle problemer i opgangene, i boligkvarterne, i sprogundervisningen og på arbejdsmarkedet. Det skal f.eks. anerkendes, at en person med et udenlandsk klingende navn, der har et uddannelsesbevis som ingeniør, også kan blive ansat som ingeniør i Danmark.

Til den anden spørger, hr. Søren Søndergaard: Vi er lidt ude i en diskussion om, hvad problemet skal kaldes. Vi ved rent faktisk, at når det gælder arrangerede ægteskaber, er en uhyggelig stor del rent faktisk ægteskaber, der er indgået under tvang. Jeg synes derfor, betegnelsen »arrangerede ægteskaber« er en god betegnelse, også fordi den i dag findes i den gældende lovgivning.

Det, vi rent faktisk vil standse, er de ægteskaber, hvor typisk kvinden, men også indimellem manden, ikke har fået lov til frit at vælge sin partner enten gennem et ægteskabsbureau eller frit på anden måde. Det afgørende for mig er, at man her i Danmark har retten til frit at vælge, hvem man vil dele sit liv med. Det synes jeg vi skal holde fuldstændig fast ved, og det er derfor, vi laver de nye initiativer.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg må altså sige, at det er meget lidt, vi kan få ud af statsministeren. Nu har jeg spurgt, om Danmark er multietnisk ud fra den definition, statsministeren selv har givet, men det kan vi ikke få noget svar på. Og så siger statsministeren, at vi skal diskutere holdninger, og hvordan vi vil løse problemerne. Men lige præcis det netop at diskutere, hvilken befolkningssammensætning vi skal have, er da et udtryk for at diskutere holdninger.

Jeg forsøger at spørge statsministeren: Hvordan skal den danske befolkningssammensætning være? Skal den være fuldstændig tilfældig, alt efter hvem der ønsker at søge til Danmark, eller skal vi have en styring af tingene?

Statsministeren er åbenbart ikke talsmand for, at vi skal have nogen styring af tingene. Er statsministeren så også tilhænger af, at indvandrerstopet ikke bare reelt, som det jo er sket, men også formelt ophæves? Det må vel være konsekvensen af det, statsministeren siger, altså at man ikke vil forholde sig til, hvor mange der skal kunne komme udefra ind i det danske samfund.

Statsministeren må altså på et eller andet tidspunkt erkende, at hvis man skal integrere de fremmede, der allerede er i det danske samfund, er der grænser for, hvor mange nye fremmede der hvert år kan komme ind i det danske samfund. Hvis statsministeren ikke kan forholde sig til det, forholder statsministeren sig ikke til de problemer, den danske befolkning står med.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Som sagt: Jeg synes, vi skal samle de politiske kræfter om at løse de reelle problemer, og det er altså bl.a., at vi må sætte ind over for de børn, der ikke kan tale bare nogenlunde dansk, når de starter i 1. klasse i vore skoler. Det kræver en ekstra indsats.

Jeg synes også, vi skal samle kræfterne om at få mange flere mennesker i arbejde. Jeg ved, der er masser af gode eksempler, og må jeg nævne, at f.eks. mange af vore slagterivirksomheder i dag har vist, hvordan man bærer sig ad, når man skal integrere indvandrere eller flygtningegrupper, som gør en fremragende arbejdsindsats. Det er den holdning, jeg frygtelig gerne vil se sprede sig, så vi ikke har de arbejdsløshedskvarterer, men får mennesker i arbejde.

Det tredje, jeg vil sige, er, at det handler jo netop om at styre tingene på en god og menneskelig måde. Det handler ikke om at skabe frygt, det handler om at fjerne grundlaget for frygten i de arbejderkvarterer, som jeg synes skal have den opmærksomhed, arbejderkvartererne i f.eks. København eller andre store byer har krav på.

Endelig spurgte hr. Søren Søndergaard, hvad jeg mente om det, at man ikke vil stå ved sit standpunkt – sådan opfattede jeg det. Hr. Søren Søndergaard brugte udtrykket klynk.

Det skal jeg såmænd ikke gå så meget ind i, men der er én ting, der undrer mig, og som er jeg enig i: Jeg kan ikke forstå, at man nu nægter, at man har det standpunkt, at hvis et barnebarn i en familie har begået et par kriminelle handlinger, skal ikke alene barnebarnet smides ud af landet, men så skal også barnebarnets søstre og brødre og forældre smides ud af landet. Det har man dog sagt, og det er det, jeg har taget afstand fra. Hvis man vil sige noget andet nu, må man selvfølgelig sige det, men man kan jo ikke løbe fra, at det er en del af partiets politik – sådan har jeg i hvert fald opfattet det – og det er det, vi tager afstand fra.

Vi vil løse problemerne. Vi vil fjerne grundlaget for, at frygten og angsten stiger, og det gør vi ved at løse problemerne i boligkvartererne og i folkeskolen, så der til eleverne i en bestemt skole ikke kun er et tilbud om en asfalteret skolegård med et nedslidt basketballstativ, men aktivitet, sprogundervisning og samvær.

Formanden:

Hr. Thulesen Dahl, sidste runde.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg hørte statsministeren sige på et møde på Roskilde Højskole her forleden, at statsministeren både var statsminister i Danmark og i udlandet. Jeg ved ikke, i hvilket udland statsministeren eventuelt er statsminister, men uanset om det virkelig er tilfældet eller det er, fordi han opholder sig meget i udlandet, er det, han siger nu, i hvert fald udtryk for, at han ikke tager rundt blandt befolkningen og ser, hvad der egentlig rører sig.

Den frygt, som statsministeren påstår at Dansk Folkeparti skaber, er jo netop ikke en frygt, Dansk Folkeparti skaber, men en frygt, der er til stede i den danske befolkning, og som vi forsøger at gøre os til talsmænd for. Det gør vi, fordi vi mener, det er vigtigt at bringe folks mening herind og få diskuteret tingene, så vi netop kan forholde os til, hvordan vi kan løse tingene. Det er nemlig løsninger, der er det interessante.

En af løsningerne må da være, at hvis man ikke kan nå at integrere de fremmede, der kommer ind i landet, begrænser man tilstrømningen af fremmede, så man kan nå at integrere dem, der er kommet, så både de og vi andre har ordentlige forhold. Men så længe statsministeren ikke vil forholde sig til den kendsgerning, at vi bliver nødt til at diskutere, hvor mange fremmede der kan komme ind i det danske samfund hvert år, er det statsministeren, der ikke forholder sig til løsninger, og ikke Dansk Folkeparti.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, det er dybt beklageligt, at der er folketingsmedlemmer, som helt bevidst forsøger på at vildlede Folketinget og offentligheden med oplysninger om, hvad deres partis leder har sagt, sådan som vi nu oplever det med hr. Thulesen Dahl. Det er ikke noget godt debatniveau at få ind i Folketinget.

Men jeg vil godt spørge statsministeren: Hvis nu hr. Thulesen Dahls synspunkter og hans partis synspunkter vandt almindelig tilslutning, ville det så ikke være sådan, at vi faktisk ville komme i den situation, at Danmark internationalt set ville ende i skammekrogen?

Vi er jo allerede et land, der sammenlignet med mange andre europæiske lande faktisk ikke modtager ret mange mennesker fra udlandet. Vi har faktisk et ret lukket system, og hvis man fulgte den vejledning, hr. Kristian Thulesen Dahl forsøger at give regeringen, ville Danmark altså få et internationalt omdømme af de

helt elendige. Det håber jeg i hvert fald ikke statsministeren vil gå med til.

Henrik Svane (RV):

Kan statsministeren erindre blot et enkelt forslag fra Dansk Folkeparti, der søger at gøre noget ved en for stor koncentration af indvandrere og flygtninge i visse boligkvarterer i større byer; ét forslag til, hvordan vi sikrer, at børn i førskolealderen lettere og bedre og hurtigere lærer dansk; ét forslag til, hvordan vi bedre får de folk af fremmed herkomst, som måske har boet her i flere generationer, ind på arbejdsmarkedet, så de bliver gjort duelige, får et større selv-værd og får mulighed for at betale skat til det danske samfund for at forbedre vort samfunds videre færd i demokratisk retning?

Kan statsministeren erindre, at der nogen sinde er fremsat blot et enkelt forslag her i Folketinget fra Dansk Folkeparti, bortset fra forslaget om bare at lukke grænserne?

Formanden:

Statsministeren, og det er for en afsluttende besvarelse.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Til den sidste spørger må jeg sige: Selv om jeg tænker mig overordentlig godt om og synes, jeg kan huske ganske mange debatter, må jeg sige nej. Jeg mener ikke, jeg kan komme i tanker om ét eneste konstruktivt forslag fra Dansk Folkeparti, som kunne bidrage til at få folk i arbejde, at få folk lært dansk, at få skabt tryghed i boligkvartererne og at sikre, at dette samfund ikke bliver splittet, hvad det heldigvis heller ikke er. Jeg må sige, at sådan som jeg ser det og erindrer det, kan jeg ikke komme i tanker om ét eneste forslag.

Til den anden spørger, som var inde på, hvad der ville ske, hvis det danske Folketing rent faktisk gennemførte det, Dansk Folkeparti gerne vil have, nemlig at vi smed en hel familie ud af landet, hvis barnebarnet havde begået to kriminelle handlinger: Jeg har ikke vurderet det i alle detaljer endnu, men jeg antydede lidt i mit svar før, hvad der ville ske. Jeg vurderer, at Danmark ville blive sat på et sidespor i Euro-parådet – det ville også være fuldt berettiget – at vi ville blive sat på venteliste i det europæiske samarbejde, og at vi ville blive sat uden for det selskab, vi hører til i. Og dertil kommer, at det ville være i modstrid med alt det, vi står for i det danske samfund.

Vi må ikke give Danmark et omdømme i udlandet, som vil være ensbetydende med, at vort land, Danmark, ikke respekterer den internationale gensidige forståelse, vi har set efter Anden Verdenskrig. Vi må være en del af det internationale samfunds arbejde og det samarbejde på tværs af grænserne, som også er til enormt stor gavn for os selv. Spørgeren har jo meget ret i, at der kunne komme en dag, hvor også vi har brug for en håndsrækning fra andre lande.

Vi har ingen gavn af at isolere os på sidelinjen. Vi har kun, som vi altid har haft det, gavn af at være en del af det internationale samfund i gensidig respekt, og gjorde vi det, som Dansk Folkeparti ønsker – altså smed en hel familie ud – ville vi blive isoleret. Ja, vi ville blev endnu mere isoleret, end nogen her i Tinget egentlig kunne ønske sig.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1076

3) Til statsministeren af:

Frank Dahlgaard (UP):

»Hvordan kan statsministeren i sin nytårstale udtrykke håb om, at Danmark kan sikre sin fremtid ved at handle ved egen kraft, når han samtidig vil afskaffe kronen og overlade styringen af dansk rente- og valutapolitik til EU-banken i Frankfurt?«

Skriftlig begrundelse

I sin nytårstale sagde statsministeren bl.a.: »Mit håb er et Danmark, der sikrer sin fremtid ved at handle ved egen kraft, ved aldrig at overlade vigtige beslutninger til andre.«

Imidlertid arbejder statsministeren ihærdigt for netop at overlade vigtige beslutninger til andre, nemlig til Den Europæiske Centralbank i Frankfurt. Regeringen ønsker nemlig den danske krone erstattet med EU's eurovaluta, hvilket bl.a. indebærer, at hele den danske penge- og valutapolitik flyttes fra København til Frankfurt og Bruxelles.

Frank Dahlgaard (UP):

Statsministerens ønske om at afskaffe den danske krone og at nedlægge Nationalbanken eller i hvert fald lave den til en filial af Bundesbank

eller Den Europæiske Centralbank, som det hedder nu, er velkendt.

Men set i lyset af den holdning er det jo så meget des mere besynderligt, at statsministeren i sin nytårstale sagde, at det er hans håb, at man får et Danmark, der sikrer sin fremtid ved at handle ved egen kraft og ved aldrig at overlade vigtige beslutninger til andre. »Ved aldrig at overlade vigtige beslutninger til andre«, siger statsministeren, som samtidig arbejder for at afskaffe kronen og lægge noget så vigtigt og så vigtige beslutninger som beslutninger om pengepolitikken, rentepolitikken og valutapolitikken ned til Bundesbank eller Den Europæiske Centralbank i Frankfurt. Hvordan hænger det sammen?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

For det første er jeg glad for, at hr. Frank Dahlgaard har hørt og læst min nytårstale med så stor opmærksomhed og intensitet, men jeg tror, han med al respekt har misforstået hovedbudskabet i nytårstalen lidt.

Hovedbudskabet i det afsnit, der her er tale om, er, at hvis vi ikke deltager i den fælles valuta, risikerer vi at bringe Danmark i en situation, hvor landene inden for den fælles valuta træffer nogle beslutninger, der har meget stor betydning for os, og hvor vi, om jeg så må sige, er overladt til kopimaskinen og må gøre, som der nu står på kopien af de beslutninger, andre har truffet.

Hr. Frank Dahlgaard må ikke tage fejl af, at før den fælles valuta blev en realitet, var det jo heller ikke sådan, at Danmarks rentepolitik kunne tilrettelægges fuldstændig uafhængigt af, hvad de andre lande gjorde. Vi kan nu engang ikke melde os ud af den verden, vi er en del af, heller ikke af Europa, og Danmarks renteniveau og rentebestemmelser er selvfølgelig afhængige af, hvad der sker i landene omkring os – Tyskland ikke mindst, men også de andre lande. Det er præcis dét, der er realiteten.

Og når det nu er sådan, må vi da være med dér, hvor der træffes beslutninger, for ellers fraskriver vi os vores handlekraft, og ellers overlader vi vigtige beslutninger til andre, som jeg sagde i min nytårstale. Det er dét, der er tanken, det er dét, der er filosofien.

Frank Dahlgaard (UP):

Det må alligevel undre, at statsministeren vælger de ord, som han valgte i sin nytårstale: »ved

aldrig at overlade vigtige beslutninger til andre«.

Men statsministeren må vel erkende, at i dag har Danmark stadig mulighed for – hvis den valutariske situation, vi har i øjeblikket, bliver bevaret – at løsgøre sig fra den europæiske valuta, euroen, og opskrive sin valuta – som f.eks. Grækenland har gjort eller er blevet tvunget til – eller nedskrive den i en eller anden situation om 5, 10, 20 eller 500 år, hvor det måske kan være nyttigt ikke at have overladt beslutningen til andre, men selv at kunne føre sin egen valutapolitik, fordi man har sin egen valuta.

Statsministeren må vel også medgive, at det kan man ikke længere i Frankrig, i Belgien, i Portugal, i Østrig, i de lande, der har knyttet sig til den fælles euro. Den er indført, og der er ikke længere den mulighed, det ekstra håndtag, som kan bruges i et eller andet nødstilfælde. Man har lagt vigtige beslutninger over til andre og overladt dem til andre. Så hvordan kan statsministeren så sige i sin nytårstale, at det skal vi ikke gøre?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Det er meget vigtigt, synes jeg, igen at snakke om virkeligheden og ikke om historien om 500 år, for den kan hverken hr. Frank Dahlgaard eller jeg formentlig vide noget om. Det er meget interessant, men det kan vi ikke rigtig mene noget helt sikkert og definitivt om.

Men vi kan mene noget om og diskutere noget, som jeg synes er meget vigtigt lige nu, nemlig den virkelighed, vi har. Og uden at man må misforstå mig, tror jeg, den tid er forbi, hvor vi kunne sidde i et lille rum og træffe strategiske og taktiske beslutninger om, at nu skal den danske krone nedskrives eller opskrives.

Jeg tror ikke, verden ser sådan ud længere – eller rettere: Jeg ved, at verden ikke ser sådan ud længere. Vi prøvede det jo i 1982, og det kom vi ikke særlig godt af sted med – for nu at udtrykke det mildt – og det har en masse andre lande også prøvet. Vi er i en ny tid nu, og den internationale økonomiske sammenhæng har, uanset om man nu kan lide det eller ej, bragt os ind i en ny historisk fase, hvor vi ikke længere kan træffe den slags beslutninger. Og det mener jeg vi skal være glade for, for er der noget, der ville ramme Danmark, er det da, hvis Tyskland kunne nedskrive eller opskrive sin D-mark. Det ville være til stor skade for Danmark og få indvirkning på arbejdsløsheden i Danmark, hvis

der f.eks. var tale om en devaluering i Tyskland.

Jeg mener ikke, at det, at man ikke kan devaluere inden for den fælles valutas område, alene skal anskues som en ret, man fraskriver sig i Danmark. Det allerallervigtigste er, at de andre ikke kan gøre det, og jeg mener, det er en fordel i den nye internationale virkelighed, at vi forpligter hinanden til ikke at bruge unfair instrumenter. Hvis vi ikke får nogle bedre spilleregler, er det jo ikke bare hr. Frank Dahlgaard, der taber; det er alle dem i Danmark, der kom i arbejde for ganske nylig, og det er de danske arbejdere, der har de laveste lønninger. Det er de mennesker, der taber, hvis vi kommer ud for, at andre foretager devalueringer, som rammer os.

Det er det, der er det grundlæggende hensyn, og det var derfor, jeg sagde i min nytårstale, at vi ikke skal have andre til at træffe vigtige beslutninger, som har betydning for danske lønmodtagere; dem skal vi selv træffe, for det er vi nu engang bedst til.

Frank Dahlgaard (UP):

Statsministeren vil måske medgive mig, at fremtiden måske allerede begyndte for 5, 6, 7 år siden, hvor Danmark havde sin egen krone. Den har vi jo stadig, og vi kan selv handle på masser af områder, selv om vi er i et tæt og på mange måder fornuftigt og godt samarbejde med de øvrige europæiske lande inklusive de nordiske, og det går jo fint; men vi har ikke overladt en lang række vigtige instrumenter til andre, som statsministeren så rigtigt sagde i den del af talen.

Vil statsministeren ikke medgive, at fremtiden begyndte allerede i 1990'erne, og at fremtiden er fleksibilitet og mulighed for at ændre tingene? Og fleksibilitet har man da i højere grad, hvis landene har hver sin valuta, men indgår i et forpligtende samarbejde, hvor man som det normale overordnet har næsten faste kurser, men hvor man i en eller anden situation, som altid vil dukke op i løbet af 10 eller 20 år, kan foretage en justering den ene eller den anden vej. Er det ikke fremtiden?

Keld Albrechtsen (EL):

Hvis vi overlader magten over pengepolitikken til bankdirektørerne i Frankfurt, er det jo uigenkaldeligt og kan ikke gøres om, og derfor synes

jeg, der er god grund til at tænke sig godt om, også i den debat, som foregår i dag mellem hr. Dahlgaard og statsministeren.

Jeg hører ofte på debatmøder og andre steder folk spørge: Jamen hvorfor kan vi ikke vente, indtil vi har set, hvordan den euro rent faktisk udvikler sig? Hvorfor skal det hastes sådan igennem?

Jeg har hørt, at statsministeren ikke skulle kunne svare helt klart på, om der kommer en eurofolkeafstemning allerede i år, og derfor håber jeg, at statsministeren kan berolige os i dag med hensyn til det spørgsmål, altså at statsministeren vil give tilsagn om, at der ikke bliver lavet nogen kupafstemning fra statsministerens og regeringens side i begyndelsen af efteråret eller noget i den retning, men at den danske befolkning faktisk får god og ordentlig tid til at diskutere også det grundlæggende og meget vigtige spørgsmål, som hr. Dahlgaard og statsministeren drøfter i dag.

Jeg tror, det ville være godt, hvis statsministeren kunne komme med et klart svar på det spørgsmål.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg meldte mig lidt af samme årsag, for statsministeren har jo tidligere sagt, at der skal komme en folkeafstemning i indeværende folketingssamling, men efterfølgende har jeg i et dagblad set hr. Jacob Buksti, som er Socialdemokratiets politiske ordfører og EU-ordfører, sige, at det ikke er sikkert, folkeafstemningen kommer i indeværende folketingssamling; det kan være, den først kommer senere.

Bag alt dette her ligger jo, at statsministeren har forbeholdt sig muligheden for at udskrive en lynafstemning, der kan komme lige pludselig med ganske kort varsel, og derfor er mit spørgsmål til statsministeren: Punkt 1: Er det stadig statsministerens opfattelse, at folkeafstemningen skal komme i indeværende folketingssamling? Og punkt 2: Hvis det er tilfældet, vil statsministeren så garantere Folketinget, at fra man udskriver folkeafstemningen, og til den afholdes, går der et passende antal måneder, eksempelvis 6 måneder, så vi har sikkerhed for, at der ikke kommer en lynafstemning, men at der bliver god tid fra det tidspunkt, en folkeafstemning udskrives i indeværende folketingssamling, og til den afholdes?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Først til spørgsmålet om fleksibilitet, som hr. Frank Dahlgaard var inde på, og som jo er et meget interessant spørgsmål.

Der er jo ingen tvivl om, at de lande, der klarer sig bedst i den hårde og barske internationale konkurrence som f.eks. Danmark, givetvis er de lande, hvis virksomhedsmedarbejdere har den bedste uddannelse, hvor virksomheder og medarbejdere arbejder bedst sammen, og hvor medarbejderne hurtigt kan skifte job og komme over i et nyt job, når forholdene ændrer sig, så de ikke parkeres i alt, alt for lang tid i en udsigtsløs arbejdsløshed.

Evnen til hele tiden at skabe nye job og følge med i udviklingen, så danske virksomheder kan konkurrere, betyder, at vi kan klare os, og det er jo også derfor, Danmark står forrest i de internationale vurderinger af, hvilket land der er bedst egnet til at klare sig i den nye tid. Det er Danmark nemlig efter de internationale vurderinger, hvis vi fastholder kursen.

Så sagde hr. Frank Dahlgaard, at fleksibilitet jo også er ensbetydende med, at man har sin egen valuta i hvert enkelt land.

Jeg havde nær sagt, at uanset om jeg nu var enig med hr. Frank Dahlgaard om det spørgsmål – men det er jeg nok ikke – er det jo ikke virkeligheden. Problemet i hr. Frank Dahlgaards argumentation er, at hr. Frank Dahlgaard argumenterer, som om den fælles valuta ikke var der. Men den er der jo. Den omfatter 11 lande og snart 12, og de 11-12 lande aftager mere end halvdelen af den danske eksport.

Man må ikke argumentere, som om virkeligheden ikke er der, for det er den. Vi har ikke længere en situation, hvor der er 11 forskellige valutaer sammen med Danmarks plus nogle andre landes. Vi har en helt anden situation, en situation, hvor et stort, afgørende område har en fælles valuta, og hvor nogle andre lande skal beslutte med sig selv, om de vil være med i det fælles arbejde og den beskyttelse og den tryk- heder, der ligger deri – også for det danske samfund og ikke mindst for de svage og for de ældre mennesker i vort land – eller de ikke vil være med. Det er dét, der er spørgsmålet, det er det, vi skal forholde os til, og det er også det, jeg forholder mig til.

Hr. Keld Albrechtsen og hr. Kristian Thulesen Dahl havde nogle spørgsmål om tidspunkterne. Da jeg ikke kan nå at svare lige nu inden for tiden, vil jeg gøre det i næste runde. Det skal jeg nok gøre. Jeg tager det op.

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg siger da tak for svaret, men jeg undres jo over, at statsministeren valgte den formulering, at man aldrig skulle overlade vigtige beslutninger til andre lande, og så prøver at snakke uden om, at det er det, man gør, når man afskaffer kronen og lægger den fælles rentepolitik, kredittolitik og valutapolitik nede i Frankfurt, hvor man har én stemme ud af 11 – eller hvor mange det nu bliver – hvor den filialchef, vores nationalbankdiretør bliver omdannet til, ikke må tage nationale hensyn, og hvor stemmeafgivningen, hvis der skal stemmes i EU-banken, ikke må offentliggøres før 80 år senere.

Er det ikke situationen? Og så kan vi jo ikke handle på egen kraft. Vil statsministeren ikke medgive mig det?

I Ecofinrådet, Rådet af økonomi- og finansministre, har Danmark 3 stemmer ud af 87 eller sådan noget, og det er jo ikke meget i forhold til den betydelige indflydelse, vi har på vilkårene herhjemme i lille Danmark, hvis vi beholder vores krone og vores nationalbank og vores nationalbankdiretør som en rigtig direktør og ikke en filialchef. Er det ikke rigtigt?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg tror, jeg vil starte denne gang med at svare på de to spørgsmål, jeg ikke fik svaret på før.

Til hr. Kristian Thulesen Dahl: Jeg tror, man fra hr. Thulesen Dahls side forveksler en folketingsssamling med en valgperiode. Det er to forskellige ting, og det, jeg har tænkt på, er valgperioden – altså at vi under forudsætning af, at vi taler om en normal valgperiode, skal gå efter en folkeafstemning inden næste folketingsvalg. Det er fortsat min opfattelse.

Men hvornår det eksakte tidspunkt så bliver, har vi ikke lagt os fast på endnu. Vi skal stadig diskutere tingene frit og ubundet, som vi jo er i fuldt sving med også i dag, og jeg synes, det skal være en rigtig god diskussion, som på nuanceret vis bidrager til, at den danske befolkning kan få et godt billede af, hvad det er, den skal tage stilling til.

Jeg er fuldt og fast overbevist om, at det bliver en god periode, før vi beslutter os for, hvornår folkeafstemningen skal finde sted. En god periode, hvor vi debatterer som i dag, er absolut en fordel, og derfor synes jeg ikke – det er til hr. Keld Albrechtsen – at tiden er inde til, at vi lægger os fast på det eksakte tidspunkt i dag. Vi skal fortsætte debatten, vi skal udbrede infor-

mationerne, og vi skal have alle nuancerne frem.

Til hr. Frank Dahlgaard: Jeg synes, hr. Frank Dahlgaard også skal inddrage i sine overvejelser, at når Danmarks Nationalbank i dag fastlægger renten, altså det, man kalder grundlagsrenten, så bliver den jo også fastlagt efter, hvad de store lande i Europa har af renteniveau. Det ved hr. Frank Dahlgaard, det er jeg sikker på. Når Tyskland har ændret sit renteniveau, så går der ikke ret lang tid, før Danmark ændrer sit renteniveau, naturligvis for at varetage vores interesser.

Tilsvarende gælder i dag med den fælles valuta. Når Den Europæiske Centralbank i stedet for Bundesbank ændrer renteniveauet, jamen så følger vi da med. Og hvis vi ikke fulgte med, hvis vi lukkede øjnene og sagde, vi vil ikke, så ville vi jo forringe danske virksomheders situation, og så ville det ramme hele det danske samfund.

Det understreger jo netop, at vores reelle valg i virkeligheden er at læse på en telefax, som det vist hedder i dag, eller en fotokopieringsmaskine, hvad de andre har besluttet, og indrette os efter det eller selv være med dér, hvor beslutningerne træffes, plus at få større tryghed i vores land mod international spekulation.

Frank Dahlgaard (UP):

Statsministerens svar her til mig senest er jo ikke i overensstemmelse med virkeligheden. Det er jo ikke sådan, at vi skal se på en telefax eller en e-mail fra Frankfurt, at nu skal vi sætte renten op eller ned. Renten blev jo sat op – jeg tror det var i november – fra Den Europæiske Centralbanks side, jeg tror det var med ½ pct., og Danmarks Nationalbank besluttede at følge med, men med noget mindre.

Vi har altså et vist spillerum i rentepolitikken, og den mulighed valgte man fra Nationalbankens side af hensyn til dansk økonomi at benytte sig af. Vil statsministeren ikke medgive, at den har man ikke, hvis man afskaffer kronen, nedlægger Nationalbanken og underkaster sig fællesbeslutninger fra Frankfurt?

Så den anden del: Når man afskaffer kronen, som statsministeren vil, så har man overhovedet ikke muligheden fremover for at ændre på kronens kurs over for den halvdel af vores samhandelspartnere, som i øjeblikket udgøres af euro-området, og derved fraskriver man sig også nogle muligheder for at handle på egne

vilkår, sådan som statsministeren i sin nytårstale sagde at vi sandelig skulle gøre.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil spørge statsministeren, om han kunne udbyde sit svar til mig lidt. Det er jo sådan, at Enhedslisten ikke ønsker en folkeafstemning, men vi frygter den heller ikke, og hvis statsministeren vil have den, så skal han naturligvis også få den. Men så ville vi gerne, at vi kunne blive enige her i Folketinget om, at vi skal gøre det på en sådan måde, at både tilhængere og modstandere kan gå ud til befolkningen og sige: Vi er dybt uenige, om vi skal ind i den euro eller ej, men vi er enige om én ting, nemlig at det her går ordentligt, rigtigt og demokratisk til.

Derfor er jeg glad for, at statsministeren præciserer, at det naturligvis ikke er i den her folketingsssamling, afstemningen kan komme. Sådan tolker jeg nærmest statsministerens svar – hr. Thulesen Dahl var også inde på det – for statsministeren sagde, at der skal være en god periode indtil det tidspunkt, hvor vi lægger datoen fast. Men fra det tidspunkt, hvor vi lægger datoen fast, og så til folkeafstemningsdatoen rent faktisk sker, bør der også være en rimelig debatfase, f.eks. 6 måneder. Er det også statsministerens opfattelse?

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Tak for svaret! Nej, jeg troede heller ikke, at statsministeren ville fraskrive sig muligheden for at udskrive folketingsvalg, hvis der lige pludselig opstod en gunstig situation, og derfor er det naturligvis den ordinære valgperiode, vi taler om. Statsministeren siger vel så, at uanset meningsmålingerne kommer der en folkeafstemning om Danmarks forhold til euroen i indeværende ordinære valgperiode, hvis den løber sin tid ud. Det var det, statsministeren sagde.

Det, der så var mit spørgsmål før, og som jeg gerne vil bede statsministeren forholde sig til her og nu, er altså lidt i lighed med det, hr. Keld Albrechtsen er inde på, om statsministeren vil fraskrive sig risikoen – ja, risikoen er det, som jeg ser det – muligheden for en lynafstemning, altså at man siger: Nu er der tre meningsmålinger, og de ser gode ud, så tager vi en afstemning om 3 uger om Danmarks forhold til euroen.

Kan vi være enige om, at der skal gå et passende antal måneder, fra en afstemning udskrives, og til den afholdes, eksempelvis som et mi-

nimum 6 måneder? Så synes jeg, at vi taler om mere fair spilleregler, i stedet for at statsministeren forbeholder sig muligheden for at lave en lynafstemning.

Egil Møller (DF):

Når jeg nu har hørt på debatten, så har jeg lyttet mig til, at statsministeren er utrolig glad for, at der formentlig bliver mulighed for at indføre euroen i Danmark, og at man afskaffer den danske krone. Jeg synes egentlig, at statsministeren her spiller på frygten for, hvad der vil ske med Danmarks økonomi, hvis ikke vi afskaffer den danske krone. Her spiller statsministeren virkelig på en frygt for, at vi overhovedet ikke kan klare os i den internationale konkurrence.

Hvis det nu viser sig, at en uvildig rapport fra uvildige økonomer viser, at det kan Danmark sagtens ved, at det bevarer sin selvstændighed også på det økonomiske område, er det så sådan, at statsministeren lader sig påvirke af en sådan rapport?

Formanden:

Statsministeren, og det er for et afsluttende svar.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Til hr. Frank Dahlgaards spørgsmål vil jeg sige, at i vores rentepolitik i Danmark som i andre lande er det jo ikke sådan, at der kun er én rente. Der er et betydeligt spillerum i hvert enkelt land. I Danmark har vi en rentestruktur, som det hedder, altså svingninger i renterne afhængigt af, om det er lange lån eller korte lån, om det er byggelån eller det er korte forretningslån. Renterne på det er tilsammen udtryk for den danske rentestruktur, og den er meget forskellig fra den rentestruktur, man har i Italien, Spanien eller Tyskland.

Det er vigtigt at huske, at rentestrukturen i de forskellige lande naturligvis tilgodeser det spillerum, som der er behov for i landene inden for en fælles valutas område. Så det er i og for sig ikke noget, vi fraskriver os i den forstand, at vi ikke fortsat her i landet kan have en fornuftig betjening af hinanden, når det gælder rentepolitik, i forhold til de forskellige behov der er.

Til hr. Kristian Thulesen Dahl og hr. Keld Albrechtsen, som spurgte om debatfaser, har jeg egentlig ikke noget nyt at tilføje ud over det, vi har talt om i dag, og det, jeg også har sagt igennem et års tid: Vi skal have en debatfase.

Den er i fuldt sving også her i dag, og det er godt. Så skal vi have en debat, når folkeafstemningen er udskrevet, og det får vi. Og mere er der i og for sig ikke at sige om det.

Jeg synes, at vi er kommet godt i gang. Jeg synes faktisk, vi har en god debat, og jeg synes, at vi har nået det, jeg frygtelig gerne ville, nemlig at vi bruger tiden fornuftigt og klogt til at få en nuanceret debat, før vi går i gang med den hårde debat, når der først er udskrevet folkeafstemning.

Endelig til det sidste spørgsmål, om at afskaffe den danske krone og spille på frygt:

Det har sådan set ikke noget med det at gøre, må jeg sige til spørgeren. Så sent som for halvandet år siden, i 1998, blev Danmark rent faktisk ramt på valutakassen af international spekulation. Vi måtte ned at grave i valutakassen; jeg tror, at op til 50 mia. kr. måtte vi have frem for at beskytte den danske krone, hvorimod andre lande gik fri, fordi de var i det fælles valutaområde.

Og spørgeren og jeg ved jo godt, hvem det er, der bliver ramt, når først det begynder at gå den forkerte vej i Danmark. Det er jo ikke spørgeren og mig. Det er arbejderne på Nørrebro, det er arbejderne i Herlev, det er lønmodtagerfamilierne rundtomkring i landet, det er de arbejdsløse mennesker, det er den enlige mor på bistandshjælp. Derfor skal vi være i det fælles valutaområde. Det tror jeg Danmark er bedst tjent med.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1077

4) Til statsministeren af:

Frank Dahlgaard (UP):

»Med hvilken begrundelse mener statsministeren, at Danmark kun ved at udskifte kronen med euroen kan sikre en økonomisk politik, som tager hensyn til sociale forhold og til beskæftigelsen?«

Skriftlig begrundelse

I det danske Socialdemokratis forslag til »Manifest SAMAK år 2000« om »Norden i Europa og vores globale ansvar«, som netop er blevet drøftet i klubben af nordiske socialdemokrater på et møde 13.-14. januar i Stockholm, skriver

statsministeren bl.a.: »Kun ved at deltage i et kraftfuldt og forpligtende samarbejde på tværs af grænserne kan vi være med til at sikre en økonomisk politik, som tager hensyn til sociale og politiske mål.«

Statsministeren skriver også i SAMAK-manifestet: »Medlemslandene i ØMU'en tegner til at blive den eneste region i verden, hvor man kombinerer en fælles valuta med en stærk indsats for beskæftigelsen og miljøet.«

Samtidig er det imidlertid en kendsgerning, at den danske beskæftigelse er væsentlig bedre end beskæftigelsen i euro-området, hvor arbejdsløsheden er mere end dobbelt så høj som i Danmark – og også væsentlig højere end i de øvrige vesteuropæiske lande, som står uden for ØMU'en.

Samtidig er den sociale sikring i Danmark meget høj og den indkomstmæssige fordeling større end i noget andet EU-land.

På den baggrund er der behov for en uddybning af statsministerens synspunkter på dette område.

Frank Dahlgaard (UP):

Så vidt jeg har forstået, har statsministeren været oppe at drøfte med sine socialdemokratiske kolleger fra de andre nordiske lande i klubben, der hedder SAMAK, det oplæg, som den danske socialdemokratiske statsminister kom med om socialpolitik og økonomisk politik og Norden i Europa og vores globale ansvar.

I det oplæg hedder det, og det går jeg ud fra er med statsministerens pen: »Kun ved at deltage i et kraftfuldt og forpligtende samarbejde på tværs af grænserne kan vi være med til at sikre en økonomisk politik, som tager hensyn til sociale og politiske mål.«

Og videre et andet sted skriver statsministeren: »Medlemslandene i ØMU'en« – altså Den Økonomiske Monetære Union, euro-området – »tegner til at blive den eneste region i verden, hvor man kombinerer en fælles valuta med en stærk indsats for beskæftigelsen og miljøet.«

Dér må jeg stille det spørgsmål: Har vi en dårlig beskæftigelse i Danmark? Er de sociale forhold elendige i forhold til andre lande? Er de bedre i euroområdet? Hvad mener statsministeren?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg forstår helt den fælles interesse, og jeg deler den med hr. Frank Dahlgaard, i, hvordan vi i de kommende år kan tilrettelægge tingene sådan,

at Danmark kommer bedst muligt af sted, først og fremmest hvordan vi får den bedst mulige beskæftigelsesudvikling. Det er præcis det, der driver også mig og hele regeringen.

Jeg er fuldstændig overbevist om – og det er også den politik, vi har ført i alle årene – at Danmark kommer bedst af sted ved at samarbejde med de andre nabolande godt, effektivt og sådan, at vi bevæger os i samme retning, for hvis de andre ikke prioriterer beskæftigelsen højt og bruger hinanden på en klog måde, men modarbejder hinanden, så går det jo galt. Vi så, det gik galt i oliekriseårene i 1974 og 1979, vi så, det gik galt i 1993, da det europæiske valutaa-samarbejde gik i stykker, vi så, det gik galt i 1998, da Danmark blev ramt på valutabeholdningen, og det kan også godt gå galt igen.

Vi har en bomstærk økonomi nu, og i en ret overskuelig fremtid kan vi fastholde den, men vi kan jo ikke sige til hinanden med garanti, at der aldrig nogen sinde mere kommer en international finanskrise. Den kan være inspireret af Asien, den kan komme alle steder fra. Det kan vi jo ikke sige til hinanden. Og vi har set så sent som for halvandet år siden, at Danmark altså ikke er et land, der, uanset hvor stærke vi er, bare flyver hen over virkeligheden. Vi har brug for at være i det fællesskab.

Det handler ikke om at fraskrive sig kronen. Det handler om at være i et fællesskab, hvor vi netop ved at stå sammen kan beskytte os mod internationalt pres, for hvis der først spekuleres mod et lands valuta og et lands valuta drives i knæ, så er det jo hele samfundet, der drives i knæ, og så ved vi jo godt, hvem det er, der bliver ramt. Så er det de bageste i samfundet, de svageste i vores land. Og det er det, der er grundlaget for, at vi siger: Vi skal være med dér, hvor der besluttes noget, der har betydning for os.

Frank Dahlgaard (UP):

Statsministeren sagde, hvis jeg hørte rigtigt: Det drejer sig ikke om at fraskrive sig kronen. Jo, det er vist da lige præcis det, det gør, medmindre regeringen har skiftet politik inden for de sidst 20 sekunder. Statsministeren vil jo fraskrive sig kronen. Og derefter, når vi har fået euroen, er kronen forbudt for tid og evighed, går jeg ud fra. Vi kan ikke vende tilbage til vores egen valuta.

Når statsministeren taler om mulighederne for beskæftigelse og social fordeling, som jo er flotte i Danmark, også set med moderne kon-

servative – også frikonservative – øjne, så må man jo stille det spørgsmål: Hvad er problemet? Vi har en statsminister og en regering, som har været ved magten i de sidste 7 år, og med egen valuta og stort set egne instrumenter – i et samarbejde med de andre, men dog ikke mere, end at vi stadig væk kan lukke døren og være os selv, vi stadig væk uden at spørge nogen steder kan føre vores egen økonomiske politik – har vi fået en beskæftigelsesfremgang, som er flot, en arbejdsløshed, som også reelt er faldet, sådan at der nu er så meget mangel på arbejdskraft, at det begynder at være et problem med inflationen, men det er det, jeg og andre vil kalde et positivt problem.

Vi har jo vist, statsministeren har selv vist, at det går fint. Det går faktisk bedre end for de andre, når vi kører vores egen økonomiske politik med vores egen mønt. Hvorfor skal der så ændres på det?

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Statsministeren må jo på et eller andet tidspunkt erkende, at hvis man har en fælles valuta, så indretter man sig også med laveste fællesnævner. Så når statsministeren siger, at den fælles valuta er en forudsætning for at sikre de svageste, så forholder det sig selvfølgelig lige omvendt. Den laveste fællesnævner, som vil blive kendetegnet for eurozoneområdet, vil være til ulempe for den svageste dansker. Den stærkeste dansker som statsministeren selv skal nok klare sig i den globaliserede verden, skal nok rejse derud og bruge alle mulighederne og også få en masse nye muligheder, men den svageste dansker er lige præcis den person, der bliver ramt af statsministerens kurs om at fjerne kronen og lade Danmark indrullere i det fælles valutaprojekt.

Nu er det sagt mange gange her i spørgetiden, at vi skal forpligte os, vi skal samarbejde og vi skal stå op imod den internationale spekulation. Ja, det skal vi, og er det ikke lige præcis det, Folketinget har gjort ved at tiltræde aftalen om ERM II, hvor vi har et valutasamarbejde med eurolandene, som ikke er uigenkaldeligt, som vi kan opsigte, hvis vi finder, det vil være godt om 15, 20 år, men som vi har, og som netop sikrer os imod international spekulation.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg er glad for, at hr. Frank Dahlgaard er enig i – og det er klar tale – at der er opnået ganske

markante resultater igennem de 7 år, vi har haft regeringsansvaret. Arbejdsløsheden er blevet langt mere end halveret, over 200.000 mennesker er kommet i arbejde, de fleste i den private sektor, og en masse, masse mennesker og familier har fået bedre sociale vilkår.

Der var engang før, for 7 siden, hvor vi sagde, at enhver kendte en, der var blevet arbejdsløs. I dag kender vi jo alle sammen et menneske, der er kommet i arbejde. Jeg er glad for, at det er på det rene, og det er, som det skal være.

Men i de 7 år, regeringen har ført den politik, som vi her taler om, har Danmark forandret sig til det bedre, ja, men verden om os har jo også forandret sig. Verden omkring os har også forandret sig, og verden ude i Europa har heller ikke stået stille, heldigvis.

Et par eksempler: Nu har vi i dag en Amsterdamtraktat. Det havde vi ikke i 1992, da hed det, vi skulle tage stilling til, en Maastrichttraktat. Amsterdamtraktaten er nu det grundlag, hvorpå vi samarbejder, og der er en helt ny beskæftigelsesstrategi, som vi selv har arbejdet for og afgørende sat aftryk på. Derfor varetager vi bedst Danmarks fremtid ved at være inden for det fælles valutaområde.

Det er det, der er det centrale, når jeg får stillet spørgsmålet: Hvorfor er det nu anderledes? Fordi vi står over for en ny situation. Det nye er, at 11 lande er gået sammen i et fælles valutaområde, som aftager over halvdelen af vores eksport, og som, uanset om vi er der eller ej, kommer til at træffe en masse beslutninger, der påvirker vores vilkår.

Dér er det, jeg siger, at for at beskytte os mod international spekulation og for at være med til at træffe de beslutninger, der også påvirker os, uanset om vi nu er med eller ej, skal vi være inden for den fælles valuta.

Til spørgeren, der siger, at fælles valuta rammer de svageste, må jeg sige: Det forholder sig helt omvendt. Udenfor vil renten i Danmark, grundlagsrenten, alt andet lige være lidt højere, end den vil være indenfor. Udenfor vil den økonomiske vækst og erhvervslivets arbejdsvilkår dermed alt andet lige være lidt ringere end indenfor. Udenfor vil risikoen for at blive tvunget i knæ af internationale spekulanter være meget, meget større end indenfor, hvor der ikke er en sådan risiko. Og hr. Kristian Thulesen Dahl ved jo godt, hvem det er, der bliver ramt, når et land for alvor kommer i krise, og det er det, der hele tiden driver os.

Frank Dahlgaard (UP):

Statsministeren sagde, at udenfor er renten en lille smule højere. Ja, den nominelle rente, men statsministeren ved jo som cand.polit. godt, at det ikke er den, der er bestemmende for produktion, investeringer, beskæftigelse og arbejdspladser; det er realrenten. Og vil statsministeren bekræfte, at realrenten i Danmark i dag er klart lavere end i eurolande, herunder Tyskland og Frankrig, og sådan har det været de seneste år. Og det er en af grundene til, at arbejdsløsheden er lavere og beskæftigelsen er bedre i Danmark.

Så siger statsministeren: Verden har jo også forandret sig. Det er jo ikke bare i Danmark, det er gået bedre, verden har også forandret sig.

Ja, den del af verden, vi snakker om, er jo Europa, og den har jo de sidste 6-7 år forandret sig til det værre. Hvad er der sket med arbejdsløsheden i Euroland? Den er steget, idet der har været en lav økonomisk vækst. Den er vokset, den er tocifret, og arbejdsløshedsprocenten i Euroland er mere end dobbelt så høj som i Danmark.

Det er jo kendsgerningerne. Er det ikke? Derfor er det så frustrerende og besynderligt, at vi har en regering, som med et solidt flertal bag sig i Folketinget har gjort det utrolig godt i den økonomiske politik, men som nu vil kaste instrumenterne fra sig og så køre ind under en arbejdsløshedsskabende fælles valuta.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Tak for svaret! Jeg havde lidt den samme kommentar som hr. Frank Dahlgaard om renten, den nominelle rente og realrenten, men det har statsministeren så fået at vide, og jeg tilslutter mig bare det, hr. Frank Dahlgaard har sagt.

Men hvorfra ved statsministeren i øvrigt, at renten i Danmark om 20 år ikke vil ligge under renten i eurolandene? Hvis eurolandene fører en uansvarlig økonomisk politik og vi i Danmark fører en ansvarlig økonomisk politik, så er det da ikke noget, statsministeren allerede nu ved ikke kan ske. Hvordan kan statsministeren stå her i spørgetiden og sige, at sådan er det, at renten i Danmark altid vil ligge over? Hvorfor skulle den det, hvis vi fører en ansvarlig økonomisk politik?

Derefter må jeg så sige til statsministeren: Det er rigtigt, at der vil blive truffet en lang række beslutninger blandt eurozonelandene, som selvfølgelig vil påvirke Danmark. Men hvis vi er uigenkaldeligt med i euroen og har kvittet

kronen, kan statsministeren så ikke også bekræfte, at så vil de beslutninger, som bliver truffet blandt eurolandene, men som i dag ikke behøver at påvirke os, som vi står udenfor og selv kan vælge om vi vil have eller ikke have, være en forpligtende kendsgerning for os? Der vil vi ikke kunne vælge, dem vil vi bare skulle tage, og der er en risiko for, at det bliver den laveste fællesnævner blandt eurozonelandene, og det er til ugunst for de svageste i Danmark.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Det med renten: Der er ikke tvivl om, at forskellen mellem det danske grundlagsrenteniveau og den fælles valutas rente, hvis vi går ind i den fælles valutas område, vil betyde en lavere grundlagsrente i Danmark, den såkaldte rentemarginal. Det tror jeg ikke der er tvivl om. Jeg siger ikke, det skal være udslagsgivende for vores holdning på nogen måde, men jeg siger bare, at det er også en virkning, vi skal tage med, når det nu bliver nævnt af en af spørgjerne.

Det andet spørgsmål, om det med den mindste fællesnævner: Jeg er stadig væk af den opfattelse, at hvis vi ser på Danmarks interesser, må jeg sige til hr. Kristian Thulesen Dahl, så vil Danmark være bedre i stand til at gøre mere for arbejderne i Danmark, for den enlige mor, for folk på bistanndshjælp, fordi vores økonomi alt andet lige, alt andet taget i betragtning, som det ser ud i dag, bedre vil kunne sikre en stabil udvikling i Danmark inden for en fælles valuta end udenfor, fordi vi ikke behøver at frygte international spekulation, fordi vi ved mere om, hvad de andre gør, og vi kan samarbejde bedre med de andre om, at de også fremmer beskæftigelsen på en god, offensiv måde.

Når hr. Frank Dahlgaard derfor taler om arbejdsløshedstal i Europa, skylder hr. Frank Dahlgaard måske at gå den anden vej rundt, som siger mere om virkeligheden: Spanien og Portugal, som har været medlemmer af den fælles valuta fra starten og også i årene før, har jo oplevet en fantastisk god udvikling i beskæftigelsen, og det er det, der trods alt betyder ganske, ganske meget i de lande, hvor f.eks. kvinderne endnu slet ikke er ude på arbejdsmarkedet i så stor udstrækning, som både mænd og kvinder heldigvis er det i Danmark.

Så det er nok beskæftigelsesudviklingen i de sydeuropæiske lande, vi især skal se på, for arbejdsløshedstallene dér er alligevel meget mere påvirkelige over for mønstrene i, om man er in-

den for eller uden for arbejdsmarkedet, end de er herhjemme.

Frank Dahlgaard (UP):

Vil statsministeren bekræfte, at arbejdsløshedsprocenten i i Spanien i dag, som han omtalte, er 15 pct., ikke 5, men 15? De 5 pct., det er jo Danmark.

Den sidste del af spørgsmålet har vi ikke været inde på: om det sociale, hvor statsministeren jo nævner i sin SAMAK-redegørelse til de nordiske kolleger, at de sociale forhold kan vi også sikre ved at være med i ØMU'en.

Dér vil jeg henvise til noget, som jeg er sikker på at statsministeren har kendskab til, nemlig LO's nyhedsbrev, helt konkret fra 23. september sidste år, hvor man har en analyse, der viser udviklingen fra midten af 1970'erne og frem til i dag med hensyn til, om det indkomstmæssigt er gået mod en mere ligelig udvikling eller en mere skæv udvikling. Og LO's konklusion er, at Danmark er det eneste land, som har kørt mod en mere socialt lige fordeling af goderne, mens man i de andre lande, herunder Tyskland, er kørt den anden vej.

Hvorfor i alverden skal vi på den baggrund, – og statsministeren må kende det her – indskibe os i et fællesskab, hvor det kører mod en mere socialt ulige fordeling?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Lad mig afrunde med at sige til hr. Frank Dahlgaard, at det, der står i det nordiske samarbejde, er faktisk meget klogt. Der står, at kun ved at deltage i et forpligtende samarbejde kraftfuldt på tværs af grænserne kan vi være med til at sikre en økonomisk politik, som tager hensyn til sociale og politiske mål. Det er klogt, og det er rigtigt.

Den økonomiske politik, vi er i færd med at udforme i disse år inden for Europa, er jo ikke en politik, der alene tager hensyn til markeds kræfterne. Det er jo en politik, der sætter sig nogle klare politiske mål som at fremme beskæftigelsen mest muligt og derigennem også fremme hvert lands værdi, de særegne træk, vi har, og de forskelle, vi har – sociale mål.

Når vi tager det andet afsnit, hvor hr. Frank Dahlgaard henviser til, at medlemslandene i ØMU-området tegner til at blive den eneste region i verden, hvor man kombinerer en fælles valuta med en indsats for beskæftigelse og mil-

jø, er det jo fuldstændig rigtigt. Der er jo ikke noget andet fælles valutaområde i verden, hvor man forpligter sig så meget til at tage beskæftigelseshensyn i fællesskab og miljøhensyn i fællesskab, hverken i USA, i Japan, i Asien eller i noget som helst andet område.

Vi har sagt, at vi altså ikke overlader det hele til de rå markeds kræfter. De er der også, men vi lægger nogle rammer, hvor vi tager nogle hensyn til beskæftigelsen og til miljøspørgsmål, og det synes jeg da er rigtige mål, vi kan tilslutte os.

For min part vil jeg runde min svarrunde af med den konstatering.

Frank Dahlgaard (UP):

Jamen jeg er nødt til så at knytte nogle kommentarer dertil, når statsministeren siger, at inden for det europæiske område og i ØMU'en kan vi forfølge nogle sociale og politiske mål.

Jamen hvad er det for mål? Det er mål, som man i Fællesskabet kan blive enig om, og det er ikke nødvendigvis de samme, som vi her i det danske samfund ønsker. Derfor er det ubegribeligt, at specielt den socialdemokratiske statsminister kan gå så voldsomt ind for det, når det tydeligt fremgår af LO's beregninger, at vi har kørt mod et mere ligeligt samfund de sidste 20 år, altså også under konservativt styre, mens man i Europa har kørt den anden vej.

Når statsministeren hævder, at beskæftigelsen er højt på tapetet i Det Europæiske Fællesskab og inden for ØMU'en, ja, så må man bare se på arbejdsløshedstallene. De er dobbelt så høje i Euroland, som de er i Danmark, og derfor er der altså nogle store ubesvarede spørgsmål, der hænger i luften. Når vi, det danske folkestyre, selv har lavet denne succes, hvorfor skal vi så afskrive os nogle muligheder og lægge nogle vigtige beslutninger væk fra Danmark? Det er ubegribeligt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 953

5) Til udenrigsministeren af:

Keld Albrechtsen (EL):

»Hvad er den danske regerings holdning til Europa-Kommissionens forslag om ny EU-offentlighedslov?«

Skriftlig begrundelse

EU's Ministerråd skal på forslag fra Europa-Kommissionen vedtage en lov om aktindsigt i EU-dokumenter samt om begrænsninger i denne aktindsigt (Amsterdamtraktatens artikel 255).

Europa-Kommissionen ønsker vidtgående begrænsninger af adgangen til aktindsigt. Især vil Europa-Kommissionen have ret til at hemmeligholde hele lovforberedelsen, så adgang til dokumenter først kan opnås, når beslutninger er truffet.

Dette sikrer, at Kommissionen kan give disse dokumenter i fortrolighed til de største industrilobbyister fra de store lande og udelukke alle andre – herunder de allerfleste danske borgere, medier og organisationer – fra aktindsigt, indtil det er for sent at påvirke tingene. Dermed skabes en styreform, hvor de største lobbyister (f.eks. de store bil- og flyselskaber) kan styre den politiske udvikling.

Keld Albrechtsen (EL):

Den nye Europa-Kommission under Romano Prodi har vist meget uheldige signaler, når det gælder åbenhed og aktindsigt; det går nærmest baglæns i øjeblikket. Den seneste sag, som vi kan læse om i B.T. i dag, er, hvordan man i madsminkesagen i månedsvi har undertrykt en meget væsentlig rapport og endda nægtet at udlevere den til den danske regering på det tidspunkt, da man behandlede Danmarks brug af miljøgarantien.

Og så ligger der altså dette udkast til ny offentlighedslov, som vil lukke for aktindsigt på områder, hvor man faktisk har den i dag. Derfor håber jeg på et meget klart svar fra ministeren til Prodi.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Jeg er bekendt med, at der foreligger et udkast til et arbejdspapir fra en af Kommissionens tjenestegrene. Der er tale om et foreløbigt udkast, Kommissionen har ikke taget stilling, forslaget drøftes fortsat i Kommissionen, og Kommissionens endelige holdning kendes derfor ikke.

Danmark har hele tiden arbejdet for at sikre større åbenhed i EU, og det synspunkt har jo gradvis vundet indpas, også afspejlet i Amsterdamtraktaten. Danmark har i øvrigt sammen med Sverige fremlagt et initiativ til nye aktindsigtsregler; det blev fremlagt i december 1999.

Når Kommissionens forslag foreligger, så vender regeringen selvfølgelig tilbage til denne sag over for Folketinget som led i den helt normale EU-procedure.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg lagde mærke til, at ministeren hævdede, at en større åbenhed gradvis har vundet indpas. Så vil jeg godt spørge ministeren, om undertrykkelsen af den madsminkerapport, som omtales i B.T. i dag, og som den danske regering, hvis det er korrekt fremstillet i B.T., i lang tid har tryglet og bedt Kommissionen om at få og først fik på et meget sent tidspunkt og først efter, at man havde behandlet den danske ansøgning om at bruge miljøgarantien, er et udtryk for, at en større åbenhed har vundet indpas.

Det tror jeg næsten ikke ministeren selv kan tro på. Altså alle vi andre kan jo kun se, at man af hensyn til industriinteresserne forsøger at holde helt afgørende, vigtige dokumenter hemmelige for offentligheden, for forbrugerne og endog for regeringerne.

Derfor vil jeg godt spørge ministeren, om det ikke er uklogt at lade græsset gro og lade, som om det her nok går, og så bare vente på, at Kommissionen kommer med det udkast, for vi ved jo godt, at det stort set bliver, som det står i det udkast. Eller – og det vil jeg så spørge ministeren om – har den danske regering en begrundet optimistisk formodning om, at det endelige forslag, Kommissionen fremsætter, får et andet indhold end det udkast, der nu foreligger?

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Jeg kan love hr. Keld Albrechtsen én ting: Når der foreligger et forslag fra Kommissionen, vil regeringen selvfølgelig tage nøje stilling til det og vurdere, om det er godt nok, om det skal forbedres, eller om, hvad vi i øvrigt skal foretage os med forslaget, og det vil jeg nøje rådføre mig med Europaudvalget om. Skal vi ikke gemme diskussionen, til vi ved, hvad vi snakker om?

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, det står ret klart, hvad vi snakker om. Vi snakker bl.a. om, at Kommissionen har undertrykt en dybt alvorlig rapport om madsminke, som viser, at der er kræftfremkaldende stoffer i f.eks. belgiske og franske fødevarer, hvilket er helt uantageligt.

Og den rapport har man undertrykt og endda nægtet at udlevere til den danske regering, som har tryglet og bedt Kommissionen om at få den.

Finder ministeren, at det er acceptabelt? Finder ministeren, at vi skal finde os i sådanne forhold i Kommissionen af hensyn til belgiske industriinteresser? Det kan jeg da ikke tro at ministeren synes, men det vil jeg godt bede om at få et klart svar på.

Og så vil jeg godt spørge ministeren: Hvis det bliver det udkast, der ligger nu – og jeg hørte ikke, at ministeren på nogen måde kunne sandsynliggøre, at det, der kommer fra Kommissionen, skulle kunne gå hen og blive bedre, end det ser ud nu – vil den danske regering så tage afstand fra det indhold? Ministeren kender jo udkastet.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Den sag, hr. Keld Albrechtsen refererer til, og som skulle være omtalt i dag i B.T., kender jeg ikke. Jeg er derfor ude af stand til at svare på spørgsmålet. Det er jo heller ikke det, hr. Keld Albrechtsen har spurgt mig om, og derfor vil jeg lade det ligge. Men jeg vil anmode hr. Keld Albrechtsen om på helt sædvanlig vis igennem Europaudvalget at stille de spørgsmål; så kommer der svar.

Hvad det andet angår, så kender vi jo ikke det endelige indhold af Kommissionens udspil, og jeg synes, det er mest rimeligt at vente med at tage stilling til et udspil, til vi kender det. Samtidig ved spørgeren jo udmærket godt, bl.a. fra det dansk-svenske forslag, vi fremlagde i december, i hvilken retning vores bestræbelser går. Og de går jo i retning af at sikre den størst mulige åbenhed.

Keld Albrechtsen (EL):

Nu har en af ministerens mest betroede medarbejdere, nemlig den danske faste repræsentant i Bruxelles, jo altså puklet løs for at få udleveret den rapport. Det overrasker mig lidt, at ministeren ikke ved noget om den sag. Jeg vil da bede ministeren sætte sig ind i den så.

Men så vil jeg godt spørge ministeren: Hvad er det, der holder den danske regering tilbage fra allerede nu at gå til Kommissionen og sige, at dette lovudkast, denne ny offentlighedslov, ganske enkelt ikke duer; at vi ikke vil finde os i, at selv den beskedne aktindsigt, som er nu, skal indskrænkes?

Ministeren er vel bekendt med, at eksperter, der har bedømt dette udkast, siger, at der faktisk har været tale om en indskrænkning af aktindsigten i forhold til den praksis, som er et resultat af EF-Domstolens afgørelse?

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Kommissionen kender jo udmærket Danmarks synspunkter, bl.a. fra det papir, som vi sammen med Sverige fremlagde i december. Der er ingen uklarhed hos Kommissionen om, hvad Danmark mener om denne sag.

Keld Albrechtsen (EL):

Jamen så vil jeg godt spørge ministeren: Er ministeren nu i virkeligheden sikker på det? Kommissionens optræden tyder ikke på, at Kommissionen er klar over, at Danmark mener det alvorligt. Kommissionens optræden tyder på det modsatte.

Og hvad ville der ske ved, at Kommissionen blev bibragt en fuldstændig krystalklar opfattelse af, hvad Danmark mener? Hvad ville der ske ved det? Hvad ville der gå af ministeren ved at skrive et brev til Prodi? Er ministerens problem, at han ikke har tid, eller at han ikke gider? Jamen jeg forstår det simpelt hen ikke.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Vi har jo skrevet et brev til Kommissionen i december med et udførligt forslag – et dansk-svensk forslag – til regler for aktindsigt.

Så der ligger på Kommissionens bord en henvendelse fra Danmark vedrørende denne sag, og den er jeg helt sikker på – for at svare på det spørgsmål – at Kommissionen kender.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1048

6) Til udenrigsministeren af:

Keld Albrechtsen (EL):

»Vil regeringen offentliggøre den tyske rapport om sprøjtegiften glyfosat, som Kommissionen har fortroligstempelt?«

Skriftlig begrundelse

Ifølge Information den 13. januar 2000 har Kommissionen fortroligstempelt en tysk rapport om sprøjtegiften glyfosat, som er det aktive

stof i sprøjtemidlet Roundup. Kommissionens beslutning om at hemmeligholde rapporten er ifølge Information i strid med Århuskonventionen, der har til formål at sikre borgernes information i forvaltningen af miljøet, og som blev vedtaget på miljøtopmødet i Århus i 1998.

Spørgsmålet rettes til udenrigsministeren, fordi der her er tale om en helt principiel sag vedrørende borgernes adgang til aktindsigt i EU-sager.

Det er muligt, at Kommissionen mener, at Århuskonventionen endnu ikke er trådt formelt i kraft, men for det første bør både den danske regering og EU efterleve disse regler allerede nu, og for det andet bør Kommissionen slet ikke kunne træffe beslutning om hemmeligholdelse af en sådan rapport. Det var jo meningen med Amsterdamtraktaten, i hvert fald efter den danske regerings opfattelse, at der skulle indføres større åbenhed i EU. Desværre går Kommissionen i praksis den modsatte vej, og derfor bør Danmark nu tage en konfrontation med Kommissionen.

Den foreliggende sag vil være et godt udgangspunkt for en principiel konfrontation med EU-bureaukratiet i Bruxelles. Og det vil være helt fint, hvis Kommissionen ville reagere på en dansk offentliggørelse ved at trække Danmark for EF-Domstolen. Det ville nemlig medføre, at vi både politisk og juridisk ville fremtvinge en god debat om EU's regler.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg har jo forstået på et telegram, der var fra Ritzau her i formiddag, at miljøministeren mener, at man skal arbejde for større åbenhed i EU, og derfor mener han også, at den her Roundup-rapport, som altså omhandler de stoffer, der er i Roundup, burde offentliggøres. Derfor håber jeg, at ministeren vil tage et aktivt skridt i den her sag og ikke bare finde sig i, at Kommissionen hemmeliggør tingene.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Jeg er bekendt med, at Miljøstyrelsen, som er den danske myndighed i denne sag, har behandlet en anmodning om aktindsigt og har rettet henvendelse bl.a. til Tyskland og Frankrig, der ikke ønskede dokumentet offentliggjort.

Hvad angår Århuskonventionen må jeg henvise til miljøministeren. Jeg er bekendt med, at miljøministeren netop i dag har været i samråd i Miljø- og Planlægningsudvalget om bl.a.

åbenhed om proceduren i forbindelse med behandlingen af sprøjtemidlet Roundup i EU. Og jeg må henvise til rette myndighed, som oven i købet har været i samråd i sagen i dag, og henvise til det, som miljøministeren her har oplyst.

Jeg synes, det er lidt praktisk, at man følger et vist minimum af klarhed i reglerne, og at man også respekterer den kompetencedeling, der foregår. Denne sag henhører under miljøministeren. Den behandles af ham, og han har i dag været i samråd.

Og lad mig føje til, at jeg er helt enig med miljøministeren.

Keld Albrechtsen (EL):

Nu går jeg ud fra, at ministeren kan bekræfte, at det er udenrigsministeren, der er minister for spørgsmål om åbenhed i EU. Ministeren ligesom antydede, at jeg var gået til den forkerte minister. Det er jeg altså ikke. Jeg spørger i øjeblikket den minister, der har ansvaret for spørgsmålet om åbenhed. Så vidt så godt.

Ministeren er altså enig i, at der ikke er den åbenhed i den her sag, som der burde være. Men så vil jeg godt spørge ministeren, når han nu ikke selv vil tage skridt til at offentliggøre rapporten – sådan har jeg forstået svaret, det beklager jeg: Hvorfor vil ministeren så ikke gå til Kommissionen og klage over, at man ikke kan få offentliggjort den her rapport?

Vil det ikke være meget passende som eksempel på, hvordan den praksis, som Kommissionen har indført, går baglæns, at den danske regering så rettede en officiel protest til Europa-Kommissionen i anledning af den her sag og sagde: Jamen det kan ikke være rigtigt, at kendsgerningerne af hensyn til et stort multinationalt selskab så skal holdes tilbage for befolkningen og for parlamenterne i medlemslandene?

Jeg synes, det ville være et godt initiativ for ministeren at tage. Og det tyder jo på, som Ritzau har fremstillet det, at ministeren vil kunne få hele regeringen og også miljøministeren bag sig i et sådant initiativ.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Jeg er, som jeg sagde i første omgang, aldeles enig med miljøministeren. Det er en enig regering, der ønsker, at der skal være mulighed for at offentliggøre disse resultater, og det behøver hr. Keld Albrechtsen ikke at stille spørgsmål om her i spørgetimen for at få at vide. Det ligger fuldstændig klart i øvrigt.

Keld Albrechtsen (EL):

Det er, som om regeringen er helt enig, og man ønsker en hel masse åbenhed og sådan noget. Men man vil bare ikke rigtig foretage sig noget konkret for det. Og vi stiller så at sige en åben dør foran ministeren, som han bare behøver at gå igennem, men han vil ikke gå igennem. Det er altså lidt frustrerende, det kan man altså ikke komme udenom.

Men jeg vil godt spørge: Hvordan arbejder den danske regering konkret for at få Kommissionen til at offentliggøre det her? Og vil den danske regering eventuelt drøfte det med den tyske regering, som jeg kunne forstå har vanskeligheder. Den tyske minister tilhører jo et parti, som vist nok kalder sig grønt, så man burde jo da muligvis kunne komme et stykke med ham.

Jeg kunne altså godt tænke mig, at der skete noget. Og jeg har indtryk af, at ministeren nu sådan har lænet sig tilbage og ser, hvad der sker. Og det er altså ikke så godt, når det går baglæns. Vil den danske regering ikke godt tage de kontakter?

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Jo, men det er jo meddelt flere gange, at den danske regering tager en sådan kontakt. Og jeg kan i øvrigt sige: Ja, vi tager også kontakt til Tyskland.

Keld Albrechtsen (EL):

Det sidste er jeg glad for at høre. Så sker der dog en lille bitte smule i sagen.

Jeg skal så komme med min afsluttende bemærkning. Jeg tror, vi kommer til at drøfte det her lidt nærmere i den kommende tid, for dette her lovforslag vil jo komme, og det må vi så også behandle her i Folketinget. Jeg vil godt spørge ministeren en sidste gang: Når man nu vil drøfte det med tyskerne, og hvis man kunne blive enig med tyskerne, kunne man så ikke gå til Kommissionen og sige, at det altså er forkert; det duer altså ikke, at en sådan rapport skal holdes hemmelig?

Jeg har ikke kendskab til, at der kan være nogen som helst saglig begrundelse for, at den rapport skulle være fortrolig. Det går jeg også ud fra at ministeren er enig med mig i.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Den danske regering ønsker, at denne rapport er tilgængelig for offentligheden. Det er den danske regerings standpunkt og har hele tiden

været det, og jeg omtalte allerede i mit første indlæg, at der havde været kontakt til Tyskland.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1078

7) Til justitsministeren af:

Søren Søndergaard (EL):

»Hvad har den danske regering foretaget sig i forbindelse med den britiske indenrigsministers beslutning om at lade eksdiktator Pinochet rejse til Chile, og hvordan vil regeringen bidrage til at få Pinochet for retten, såfremt han rejser?«

Søren Søndergaard (EL):

Den britiske indenrigsministers beslutning om at lade Pinochet slippe for retsforfølgelse og måske især måden, det er sket på, har jo været et slag i ansigtet på forhåbningerne om at påbegynde opbygningen af et internationalt retssamfund.

Der er en lang række, der har rejst indvendinger imod den beslutning, bl.a. Amnesty International og den spanske regering, og derfor synes jeg, at det kunne være naturligt, at vi her fik oplyst, hvad den danske regering har gjort her i den sidste uge, hvor der har været mulighed for det, for at påvirke den britiske indenrigsministers beslutning.

Det er jo en sag, altså sagen om Pinochet, som regeringen tidligere har sagt mange gode og store ord om. Jeg minder bare om statsministerens udtalelse. »Nu må Frank Jensen i sving. Det her handler om principper, som både regeringen og jeg personlig er meget optaget af«, sagde statsministeren til Politiken i december sidste år.

Så har justitsministeren været i sving i den seneste uge, og hvad har justitsministeren gjort?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Der skal ikke herske tvivl om regeringens klare afstandtagen fra de forfærdelige og tragiske overgreb mod demokratiet og civilbefolkningen i Chile under Pinochetstyret.

Der skal heller ikke herske tvivl om regeringens ønske om, at personer, der står bag alvorlige menneskerettighedskrænkelser, i videst mulig udstrækning gøres ansvarlige for deres handlinger. Det vil jeg gerne have sagt, inden jeg tager fat på den mere juridiske side af sagen.

Jeg har forstået, at Pinochet på foranledning af den britiske indenrigsminister har gennemgået en uvildig lægeundersøgelse. Efter det oplyste er konklusionen i lægernes rapport, at Pinochet på grund af forværring af sin helbredstilstand er, som det hedder »unfit to stand trial«. Det skulle endvidere fremgå af rapporten, at der ikke kan forventes en ændring, en forbedring af hans tilstand.

På den baggrund har den britiske indenrigsminister tilkendegivet, at han har til hensigt at afbryde den igangværende udleveringsprocedure, medmindre han modtager væsentlige indvendinger. De lande, der har direkte retlig interesse i udleveringssagen, det vil sige Spanien og Chile, samt Frankrig, Belgien og Schweiz, der har udtrykt ønske om udlevering, er blevet underrettet om beslutningen. Indenrigsministeren i England har endvidere underrettet en række menneskerettighedsorganisationer. De pågældende lande og organisationer fik frist indtil i går til at fremkomme med bemærkninger.

Spørgsmålet om, hvorvidt der er grundlag for at udlevere Pinochet, er et anliggende mellem Storbritannien og de lande, der har begæret ham udleveret. Afgørelsen træffes af de britiske myndigheder i overensstemmelse med national ret.

Danmark har ikke grundlag for at begære Pinochet udleveret til strafforfølgning her i landet. Regeringen har derfor heller ikke grundlag for at gå ind i den spansk-britiske udleveringssag.

Søren Søndergaard (EL):

Nej, det er jeg fuldstændig klar over. Den diskussion om udlevering til Danmark har vi jo haft tidligere. Men den danske regering har jo fuldstændig på linje med forskellige internationale humanitære organisationer mulighed for at gøre sin holdning gældende. Selvfølgelig har den danske regering da det.

Og jeg vil da minde om, hvad Socialdemokratiets næstformand udtalte i december måned 1998: »Den sag må ikke løbe af sporet. Man skal ikke kunne undslippe, blot fordi man er blevet gammel og forhenværende. Det skylder vi ofrene«, sagde Socialdemokratiets næstformand i december 1998.

Har Socialdemokratiet og dermed regeringen skiftet holdning siden da, eller hvad er grunden til, at man ikke har brugt den sidste uge til at komme med en offentlig udtalelse om, at man

synes, at denne her sag skal gennemføres? Hvad er baggrunden for det? Det synes jeg ikke jeg fik noget svar på.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Hr. Søren Søndergaard interesserer sig for, om jeg har været i sving. Jeg kan love hr. Søren Søndergaard for, at det er jeg altid. Og også i den konkrete sag har Danmark jo været i sving. Det kender hr. Søren Søndergaard alt til, selv om Danmark ikke har kompetence i den konkrete sag til at begære Augusto Pinochet udleveret til Danmark.

Det spørgsmål er kendt af hr. Søren Søndergaard. Det er der en lang redegørelse fra Rigsadvokaten om, og en redegørelse som i øvrigt Justitsministeriet den 29. januar sidste år tilsluttede sig.

Men selv om vi ikke har strafferetlig kompetence i den konkrete sag, så har jeg foranlediget, at Rigsadvokaten har gennemgået de sager, der har været fra konkrete anmeldere i Danmark, af eksilchilenere her i landet. Og der er sket udlevering af materiale fra det danske Justitsministerium til de spanske myndigheder i en konkret sag, som vi mente kunne danne grundlag også for en eventuel strafforfølgning af Pinochet i Spanien.

Men spørgsmålet om, hvorvidt Pinochet bliver udleveret til et af de lande, der har begæret ham udleveret, og som har en national kompetence til i deres nationale lovgivning at begære Pinochet udleveret fra England, er jo ikke et spørgsmål, jeg på nogen måde har mulighed for at blande mig i.

Jeg kan godt komme med erklæringer – og det har jeg også gjort her indledningsvis – om, hvad regeringens holdning er. Og regeringens holdning er den, at man så vidt muligt skal søge folk, der forbyrder sig mod menneskerettighederne, gjort ansvarlige for det. Nu har vi så en konkret sag i England, og hvor den britiske indenrigsminister har fået uafhængige læger til at undersøge, hvorvidt den pågældende kunne stå igennem en strafferetlig proces.

Og der har lægerne indstillet, at det kan han ikke. Der kan ikke forventes nogen forbedring af Pinochets sygdomsmæssige tilstand. Og det har ført den britiske minister til at erklære, at såfremt, i fald han ikke får indvendinger fra de lande, der har begæret ham udleveret, vil han træffe beslutning om, at Pinochet kan rejse tilbage til Chile.

Hvad der så måtte ske i Chile, er der ingen af os, der kan vide på nuværende tidspunkt. Den sag må vi vente med at vurdere, til Pinochet i givet fald rejser tilbage til Chile.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg betvivler sådan set ikke, at ministeren er konstant i sving, men jeg bliver nødt til at konstatere, at det altså ikke har været på denne her sags område i den forløbne uge. For der er altså ikke engang kommet en lille henvendelse, hvad enten det er som minister eller partikammerat til den engelske indenrigsminister omkring denne her sag.

Det er jo klart, at selv om vi på grund af problemer i den danske lovgivning ikke kan kræve Pinochet udleveret, så er der folk i Danmark og danske statsborgere, der har en klar retslig interesse i den sag. Og derfor har ministeren selvfølgelig mulighed for politisk at komme med en melding. Det har ministeren ikke gjort, det beklager jeg meget.

Den anden del af spørgsmålet går jo netop på, hvordan man så vil fortsætte anstrengelserne for at få Pinochet stillet for retten. Eller er det sådan, at den danske regering med den beslutning, der er taget i England, da også totalt har opgivet håbet om, at den forbryder bliver stillet for en domstol?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg tror, hr. Søren Søndergaard og vi andre kan være godt tjent med, at det er national ret, der afgør, hvordan et land skal forholde sig. Så er der nogle internationale konventioner, og det er der også på udleveringsområdet. Det er jo også dem, der har været bragt i anvendelse i forbindelse med begæringen om udleveringen af Pinochet.

Men hr. Søren Søndergaard spørger mig som justitsminister, og jeg forstår også, at hr. Søren Søndergaard blander det lidt sammen også med partikammerater. Jeg vil godt sige: Jeg er som justitsminister nødt til at agere ud fra den nationale lovgivning, den vil jeg administrere som justitsminister, hverken mere eller mindre.

Jeg har tilkendegivet regeringens klare opfattelse af, at det ville have været bedst i forhold til respekten for menneskerettigheder, at det ikke skal kunne betale sig at krænke menneskerettighederne i den forstand, at man efterfølgende på grund af tid og alder kan undgå, at man bliver stillet til ansvar for krænkelser af

menneskerettighederne. De tilkendegivelser har jeg givet.

Det har været den danske regerings håb, at Augusto Pinochet ville kunne retsforfølges og ville blive retsforfulgt. Hvis det nu ikke sker i England på grund af engelsk ret, på grund af engelsk lovgivning om, at en person, der er sygdomsmæssigt svækket og ikke kan stå igennem efter en uafhængig lægelig vurdering, så må vi tage det til efterretning.

Hvad der så sker med Augusto Pinochet, om han rejser tilbage til Chile, og hvad den chilenske regering og de chilenske myndigheder dér vil gøre, kan vi ikke vide på nuværende tidspunkt. Det er et uafklaret spørgsmål.

Vi vil selvfølgelig i samspil med de konkrete anmeldere i Danmark og med Rigsadvokaten vurdere, i fald der skulle komme mulighed for, at der kunne føres sag mod Augusto Pinochet i Chile, og vende tilbage til spørgsmålet om, at vi så skal overdrage vores konkrete sag til de chilenske myndigheder.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1079

8) Til justitsministeren af:

Søren Søndergaard (EL):

»Vil den danske regering opfordre den britiske regering til at lade helbredsundersøgelsen af eksdiktator Pinochet blive prøvet ved en domstol, eventuelt for lykkede døre?«

Søren Søndergaard (EL):

Grundlaget for den britiske indenrigsministers beslutning var jo, som ministeren har redegjort for, en helbredsundersøgelse. Det er den helbredsundersøgelse, som Amnesty International i sin klage til den britiske indenrigsminister har kaldt mistænkelig. En af de ting, som Amnesty anfører, er jo, at det er lidt svært for dem, ud over de mistænkeligheder, der er i forbindelse med den undersøgelse, som jeg ikke vil komme ind på her, medmindre ministeren ønsker det, så kan vi godt komme ind på dem, men bortset fra dette, er det, der har været lidt svært for Amnesty International, jo, at den rapport, som de har skullet tage stilling til at vurdere juridisk, har været hemmeligholdt, har været hemmelig, og det er derfor, at det efter vores opfattelse ville være naturligt, når man lader sådan en undersøgelse danne grundlag for sådan en

alvorlig beslutning, og man oven i købet inviterer andre til at vurdere det, men ikke viser dem undersøgelsen, at man så i det mindste lader den undersøgelse afprøve ved en domstol.

Og det er derfor, at en af de ting, som ministeren kunne have gjort og måske stadig væk kan gøre, er at foreslå den engelske minister, at man lader denne her undersøgelse afprøve ved en domstol.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Som jeg nævnte i min besvarelse af spørgsmål nr. S 1078, træffes afgørelsen om udlevering af Augusto Pinochet af de britiske myndigheder og efter de regler og den procedure, der gælder i Storbritannien.

Spørgsmål i tilknytning til udleveringssagen, herunder prøvelse af lægeundersøgelsen, er et anliggende mellem England og de lande, der har begæret Pinochet udleveret.

Da Danmark ikke er blandt de lande, der har begæret Pinochet udleveret, netop på baggrund af at vi ikke har strafferetlig kompetence i sagen, finder jeg ikke grundlag for at opfordre den britiske regering til at lade helbredsundersøgelsen prøve for en domstol.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg prøver på en anden måde, for der er jo altså gået lidt selvsving i ministerens besvarelse. Jeg synes, det er nogle flotte talepapirer, det er slet ikke det. Men hvis ministeren nu prøver at se på det her som politisk repræsentant for en regering, der har en holdning, en politisk holdning forhåbentlig, mener ministeren så, at det er hensigtsmæssigt, at afgørelsen om, hvorvidt en person, som alle vel kan blive enige om har tusindvis af menneskers liv på samvittigheden, skal udleveres, retsforfølges eller slippe fri, bliver afgjort af en hemmelig lægerapport, og at man beder folk om at kommentere den hemmelige lægerapport, men man viser dem ikke den hemmelige lægerapport?

Som politisk person, hvad synes ministeren om den praksis? Synes ministeren, at det er en hensigtsmæssig praksis? Og ministeren behøver ikke at gentage, at det er op til engelsk lovgivning og national lovgivning i England osv. osv. Det har jeg hørt, det har jeg forstået. Jeg mener ikke, vi skal erklære krig mod England, men hvad er ministerens holdning?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg tror, vil jeg sige til hr. Søren Søndergaard, at det er rigtigst, at vi holder os til fakta i sagen.

Fakta er, at Augusto Pinochet indvilgede i at lade sig undersøge helbredsmæssigt af uafhængige britiske læger. Den helbredsmæssige rapport, der kom ud af det, blev udleveret til den britiske indenrigsminister og til den britiske anklagemyndighed. Og den britiske indenrigsminister og den britiske anklagemyndighed har jeg fuld tillid til er i stand til at kunne læse den indstilling, der kommer fra de uafhængige britiske læger om, hvorvidt Augusto Pinochet kunne gennemføre en retssag ved udlevering til f.eks. Spanien.

Og her har den britiske indenrigsminister og den britiske anklagemyndighed vurderet på baggrund af de uafhængige lægers indstilling, at det kunne han ikke, og at man ikke, efter det vi har fået oplyst, kunne forvente nogen forbedring af Augusto Pinochets helbredsmæssige tilstand.

Her er vi altså nødt til at basere os på, at den britiske indenrigsminister og den britiske anklagemyndighed er i stand til at kunne læse uafhængige lægers indstilling.

Så kan man godt have nogle synspunkter om, at vi alle sammen skal have adgang til at sidde og læse om en konkret persons helbredsmæssige tilstand. Jeg tror, at når vi nu om lidt kommer til en sag her i salen om personoplysninger, om følsomme oplysninger, da er vi bedst tjent med, at der er en vis beskyttelse af stærkt personfølsomme oplysninger, og det er ikke noget, der skal optrykkes i landets aviser. Her er vi nødt til at stole på, at i et retssamfund som bl.a. det danske og det britiske er anklagemyndighed og judicielle myndigheder i stand til at kunne træffe afgørelser, også på et ordentligt grundlag.

Søren Søndergaard (EL):

Det er jo helt tydeligt for alle, der følger med i det her, at ministeren har en elendig sag. Det er jo helt klart. Og derfor begynder han jo nu at snakke om, at vi skulle have foreslået, at den helbredsundersøgelse skulle optrykkes i landets aviser, og at hvem som helst skulle have adgang til den.

Nej, det er ikke det, vi har opfordret ministeren til at henvende sig til de engelske myndigheder om. Det, vi har opfordret ministeren til at henvende sig til de engelske myndigheder om, er, at der skulle ske en domstolsprøvelse, og,

som vi skriver i spørgsmålet, eventuelt bag lukkede døre.

Jeg ved ikke, om danske retter og danske dommere vil finde sig i at blive kaldt »hvem som helst« af justitsministeren. Det vil jeg overlade til dem selv. Men jeg vil bare sige, at vores forslag ikke er, at hvem som helst kan se den lægeerklæring, og derfor er der også en præcis sammenhæng mellem det, vi siger i denne her sag, og så det, vi siger under et senere lovfor-slag.

Men stadig væk står tilbage: Hvad er baggrunden for, at man ikke opfordrer til at prøve det ved en domstol, når der nu fra en række af de organisationer, som man selv har bedt om at komme med en udtalelse, er rejst tvivl lige præcis om, hvorvidt det var en uafhængig lægeundersøgelse.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Man kan rejse mange spørgsmål. Og hr. Søren Søndergaard siger, at jeg har en dårlig sag; jeg har bestemt ikke nogen dårlig sag. Danmark har gjort alt, hvad vi kunne, inden for de lovgivningsmæssige rammer vi har, den implementering, den overtagelse af torturkonventionen, som det danske Folketing har gjort for år tilbage. Sådan er det, hverken mere eller mindre. Så kan man lægge nok så mange voldsomme udtryk ind i sine spørgsmål til mig her i salen.

Hvad der er op og ned på den sag er, at min britiske kollega er nødt til også at henholde sig til britisk lovgivning. Og der er altså foretaget en uvildig lægeundersøgelse, og så kan man altid, som Enhedslistens repræsentant her, sige: Jamen er de nu uvildige, kan man nu stole på det, og hvorfor skal vi ikke have en domstol til at tage stilling til det?

Her har vi altså en folkevalgt repræsentant fra den engelske regering, der har fået en indstilling fra nogle uafhængige læger og af anklagemyndigheden i England til at tage stilling til, om man på grundlag af den helbredsmæssige undersøgelse kan gennemføre en straffesag mod Augusto Pinochet. Den britiske minister har vurderet, at det kan man ikke. Så har jeg fuld tillid til, at et land og også et samarbejdsland som UK træffer de afgørelser ud fra det saglige grundlag, der ligger i den indstilling, der er givet til den britiske anklagemyndighed og den britiske minister.

Nu kender vi ikke resultatet, for som sagt har den britiske minister Jack Straw også givet mulighed for, at en række menneskerettighedsorganisationer fra de begærende lande har mulighed for at komme med indvendinger mod en forventet afgørelse om, at der ikke sker udlevering til Spanien eller de andre begærende lande.

Hvis det betyder, at der ikke sker udlevering til de begærende lande og Augusto Pinochet vender tilbage til Chile, kender vi heller ikke nu svaret på, hvorvidt der så dér vil ske en straf-følgning af Augusto Pinochet for de konkrete sager og undersøgelser, der verserer i Chile mod den tidligere diktator i Chile.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil bare bede ministeren om at bekræfte, at det ikke specielt er Enhedslisten, som har rejst tvivl om den undersøgelse. På hvilket grundlag skulle vi dog gøre det? Det har vi da ikke noget grundlag for. Jeg citerede bare lige præcis dem, som er blevet anmodet om at vurdere den undersøgelse, og som har rejst tvivl om den. F.eks. Amnesty International, som har kaldt undersøgelsen mistænkelig, har givet en række grunde til, at de anser den for at være mistænkelig, og som siger i en udtalelse fra i går, at de sætter spørgsmålstegn ved hele processen. Det er ikke et spørgsmål om Enhedslisten. Det er et spørgsmål om Amnesty International og andre af de organisationer, som den engelske regering selv har anmodet.

Og det er derfor, jeg synes, det er underligt, når der nu kommer denne her tvivl, at den danske regering så ikke går ind og siger til den engelske regering: Vi synes, I lige skal tage det her op en ekstra gang og være opmærksom på det. For der er jo mange, der kan have interesser i, at vidner ikke kommer i vidnesranken. Der er lige én, der blevet myrdet i Beograd. Det kan man spekulere meget over. Det kunne jo være, fordi nogen ikke ønskede, at han skulle i vidnesranken. Og der kunne også være nogle, der ligesom ikke var interesserede i, at Pinochet kom i vidnesranken.

Det er bare derfor, vi har opfordret den danske regering til at gøre noget. Jeg beklager, at man ikke har gjort det, men det var altså vores opfordring.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Ja, så er taletiden oprugt godt og vel. Justitsministeren.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg er nødt til at sige til hr. Søndergaard, at hvis der her er berettigede indsigelser mod den afgørelse, som den britiske indenrigsminister har stillet i udsigt, er jeg sikker på, at den britiske minister og anklagemyndigheden vil tage dem op til en seriøs overvejelse, inden der træffes en endelig afgørelse. Det er jeg sikker på, og jeg takker selvfølgelig for tilliden til, at hr. Søren Søndergaard mener, at en henvendelse fra min side vil gøre, at de vil gøre sig ekstra store anstrengelser med at gennemlæse Amnesty Internationals og andre menneskerettighedsorganisationers og eventuelt også enkelte begærende landes indsigelser; det ville de gøre uanset min henvendelse.

Jeg har tænkt mig at tage den afgørelse, som så blev truffet, til efterretning, og så vil vi tage op til overvejelse, hvad vi i givet fald kan gøre for at bringe den sag, vi har i Danmark, videre, for at sikre, at den kan indgå, hvis, såfremt, ifald der bliver rejst en egentlig straffesag mod Augusto Pinochet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1080

9) Til justitsministeren af:

Søren Søndergaard (EL):

»Vil den danske regering bede den britiske regering om at få udleveret rapporten over helbredsundersøgelsen af eksdiktator Pinochet i betragtning af, at en dansk statsborger har en retslig interesse i rapporten?«

Søren Søndergaard (EL):

Så er vi fremme ved det sidste problem, nemlig: Hvad kan der så ske nu? Pinochet har i hvert fald annonceret, hvad han vil lave, når han kommer hjem til Chile. Ministeren sagde, at der ikke var klarhed over, hvad der ville ske, når han kom til Chile, og det er rigtigt, men han har annonceret, hvad han vil. Han vil genoptage sin senatorgerning i fuldt omfang, som han har meddelt offentligheden. Nu får vi se, men så bliver det interessant, hvad vi vil gøre fra Danmarks side.

Det er vores holdning, at hvis manden er dybt senil og affældig og ude af stand til noget som helst, så er der da ikke nogen grund til at forsøge at fortsætte retssagen. Men en af måderne, vi kan få det vurderet på, er jo lige præ-

cis ved at bede om at få den helbredsundersøgelse udleveret, ikke til offentliggørelse i Politiken, men til den danske regering, så den danske regering kan vurdere den og tage stilling til, hvordan man går videre. Derfor er spørgsmålet: Vil den danske regering bede om at få den helbredsundersøgelse udleveret?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Som jeg omtalte i min besvarelse af spørgsmål S 1078 har Augusto Pinochet ifølge i de oplysninger, Justitsministeriet har modtaget, indvilget i at gennemgå en lægeundersøgelse udført af uafhængige britiske læger.

Pinochet har samtidig fået de samme rettigheder som andre patienter i England. Det indebærer efter det oplyste bl.a., at helbredsoplysninger er fortrolige. Efter Pinochets godkendelse er rapporten om lægeundersøgelsen alene overgivet til indenrigsministeren og den britiske anklagemyndighed til brug for afgørelsen af udleveringssagen. Jeg finder på den baggrund, under hensyn til at Danmark ikke er part i udleveringssagen, ikke grundlag for at anmode de britiske myndigheder om udlevering af rapporten.

Søren Søndergaard (EL):

Nej, men vi er enige om, at der er statsborgere i Danmark, der har retslig interesse i sagen, som har været udsat for tortur i Chile i forbindelse med det kup, som Pinochet gennemførte i september 1973, og som kostede tusindvis af mennesker livet. Det er jo sådan set vigtigt, hvis man fra den danske regerings side ønsker at forfølge disses retslige interesse, at man også har et solidt grundlag at gøre det på. Og hvis det er sådan, at manden rent faktisk også efter en dansk regerings vurdering ikke bør retsforfølges, fordi han er for syg til det, så er der jo ikke nogen grund til at fortsætte anstrengelserne. Hvis man ikke vil kræve den rapport udleveret, betyder det så, at man vil fortsætte anstrengelserne for at få Pinochet stillet for retten på den ene eller på den anden måde på vegne af de danske statsborgere, som har været udsat for tortur og undertrykkelse fra den pågældende ældre herres side?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Hr. Søren Søndergaard og jeg, hr. Søren Søndergaards parti og regeringspartierne, deler fuldt og helt den opfattelse, at der må herske – og vi må bestræbe os på at få – internationale

retstilstande, hvor vi har større garanti for, at diktatorer ikke kan undslippe, men bliver stillet for en domstol og retsfulgt for deres misgerninger mod demokratiet og mod civilbefolkningen i den tid, de sad ved magten, når de ikke længere sidder med ansvaret. Den opfattelse deler vi fuldt og helt. Det har regeringen bestræbt sig på, og det vil regeringen fortsat bestræbe sig på. Derfor var Danmark også et af de lande, der talte klarest for at få en international strafferetsdomstol under FN's forberedende konference i Rom, hvor jeg selv repræsenterede den danske regering for efterhånden et års tid siden.

Så holdningen til de internationale spilleregler deler vi fuldt og helt. Når det så drejer sig om den konkrete sag, er vi nødt til at respektere, at den britiske regering træffer afgørelser ud fra britisk lovgivning. Sådan er det nu engang. Og her afventer vi nu den endelige stillingtagen hos den britiske regering. Vi kender ikke det endelige resultat.

Hvis det skulle føre til det, som den britiske indenrigsminister Jack Straw har stillet i forventning, nemlig at Augusto Pinochet ikke udleveres til Spanien eller et af de andre begærende lande, ja, så er spørgsmålet: Vil Pinochet så blive sendt tilbage til Chile, og hvad vil den nylvalgte chilenske præsident gøre i så tilfælde.

Her kan jeg love hr. Søren Søndergaard, som vi gjorde det, da der stadig væk var mulighed for, at Augusto Pinochet ville blive udleveret til Spanien, at vi sammen med Rigsadvokaten og den konkrete anmelder ville overveje at sende den konkrete sag videre til Chile, hvis der måtte komme en strafferetlig proces imod Augusto Pinochet, så den danske sag kan blive medinddraget. Sådan har vi gjort over for de spanske myndigheder, hvor Justitsministeriet allerede for længst har oversendt den konkrete sag, som hr. Søren Søndergaard er bekendt med ifølge det svar på spørgsmål S 117, som jeg har afgivet til hr. Søren Søndergaard.

Søren Søndergaard (EL):

Hvis ministeren tillader det, vil jeg godt gå en lille smule tilbage, for jeg sad og undrede mig over en ting, jeg hørte. Sagde ministeren virkelig, at den britiske anklagemyndighed havde fået udleveret lægerapporten? Sagde ministeren det?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Ja, jeg sagde, at hr. Augusto Pinochet har indvilget i, at rapporten om lægeundersøgelsen var overdraget til den britiske indenrigsminister og til den britiske anklagemyndighed. Det kan jeg bekræfte.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg kan se, der er uklarhed om, hvad der er foregået i sagen. Så meget desto mere hensigtsmæssigt havde det måske været, hvis den danske regering havde henvendt sig direkte til den engelske regering vedrørende den her sag og havde fået informationerne direkte og dermed også gjort opmærksom på sin bekymring for sagen.

Det kan vi ikke nå i denne spørgerunde. Jeg vil bare sige, at jeg blev glad, da jeg læste Socialdemokratiets formand, Lene Jensens, udtalelse, for det var en klar udtalelse. Jeg var også glad for statsministerens udtalelse, jeg blev også glad for de udtalelser, som kom på det tidspunkt, og nogle af de handlinger, justitsministeren har foretaget. Det skal jeg ikke lægge skjul på, for jeg synes, at det var godt, at der blev taget initiativ.

Så meget desto mere skuffede må jeg nok sige vi har været lige her i den sidste periode, hvor det jo strammede til, og hvor alle vidste, der fra forskellige kræfter ude omkring i verden ville blive lagt et enormt pres på de engelske myndigheder for at udlevere Pinochet, og hvor der lige præcis var behov for, at en demokratisk regering stod op og sagde: Vi synes, det er en god ting, at den mand bliver retsfulgt.

Vi beklager, regeringen ikke gjorde det.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg skal beklage, hvis fakta har gjort hr. Søren Søndergaard en lille smule rundtosset. Det var ikke min hensigt at gøre hr. Søren Søndergaard rundtosset, sådan at hr. Søren Søndergaard nu har svært ved at få afsluttet det her spørgsmål. Jeg kan blot henvise til, at jeg selvfølgelig altid er villig til at give hr. Søren Søndergaard faktuelle oplysninger, både her i salen og da også gerne – så hr. Søndergaard måske kunne undgå at stille spørgsmål her i salen – besvare dem skriftligt. Hr. Søren Søndergaard kan få dem på papir. Sådan har jeg gjort det hidtil, og det vil jeg selvfølgelig fortsætte med at gøre over for hr. Søren Søndergaard og andre medlemmer.

Men til hr. Søren Søndergaard, som beklager de sidste træk, der er sket i denne sag: Det tror

jeg ikke hr. Søren Søndergaard vil beklage, hvis han tænker sig grundigt om: Vi er nødt til at acceptere, at det er national lovgivning, der afgør konkrete afgørelser i landene. Sådan bør det være, sådan ønsker jeg det. Jeg tror også, hr. Søren Søndergaard ønsker det, når han tænker sig godt og grundigt om.

Vi har ikke lagt skjul på den danske regerings holdning i Pinochetsagen. Vi har fra regeringens side udtrykt os meget klart offentligt om de spørgsmål. Vi har i konkret handling via Rigsadvokaten inddraget de konkrete anmeldelser og deres advokat i Danmark. Vi har via Rigsadvokaten fået konkrete rapporter, som vi har overdraget til de spanske myndigheder, sådan at hvis den spanske undersøgelsesdommer fik udleveret Augusto Pinochet, kunne der indgå en konkret sag fra Danmark. Det er kendt. Det er kendt i den danske offentlighed, det er kendt i den internationale offentlighed, det er kendt af de spanske myndigheder.

Jeg synes også, hr. Søren Søndergaard skal glæde sig over også den seneste udvikling, med mindre vi ser på selve resultatet. Der er jeg enig med hr. Søren Søndergaard – jeg beklager også, hvis det her ikke fører til, at der kommer en egentlig straffeprocessuel afgørelse. Men så må man acceptere, at det er en lægefaglig vurdering, der har ligget til grund for den endelige afgørelse.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Forhandling om redegørelse nr. R 4:

Sundhedsministerens redegørelse af 28. oktober 1999 om regeringens folkesundhedsprogram 1999-2008.

(Redegørelsen anmeldt 28/10 99. Redegørelsen givet 28/10 99. Meddelelse om forhandling 28/10 99).

Forhandling

Lone Møller (S):

At forebygge er bedre end at helbrede siger et gammelt ordsprog. Der er formentlig ikke noget, der er mere sandt, og der er ingen tvivl om, at regeringens tværgående forebyggelsespro-

gram til forbedring af folkesundheden, som er blevet til i samarbejde med ikke mindre end 10 ministerier, har været medvirkende til, at forebyggelse står højt på den politiske dagsorden.

Sundhedsprogrammets overordnede mål er at forøge danskernes middellevetid og gode leveår samt at reducere den sociale ulighed i sundhed. Når man taler om social ulighed i sundhed, har jeg hørt, at der er mange, der har den opfattelse, at det gælder særlig udsatte borgere som alkoholikere, narkomaner og prostituerede. Men den sociale ulighed i sundhed rammer langt bredere.

Noget tyder på, at man groft sagt kan sige: Jo højere uddannelse, desto mere sundhed, men fordelingen af den sociale ulighed i sundhed er ikke så entydig. Der er betydelige forskelle i sundhed mellem f.eks. jobgrupper inden for samme socialgruppe.

Det er ofte hævdet i debatten, at vi ikke skal blande os i folks private sundhedsvaner. Det ønsker vi bestemt heller ikke i Socialdemokratiet. Men for det første skal sundhed ikke være forbeholdt de velstillede. For det andet er det ofte folk, som tit har deres på det tørre, der beder os om at blande os udenom.

Skal vi mindske den sociale ulighed i sundhed, stiller det nye og store krav til en skræddersyet forebyggelse og et samarbejde på tværs af sektorer og faggrupper. Derfor er det også glædeligt, at Sundhedsministeriet og Socialministeriet i et samarbejde i løbet af dette år vil igangsætte en række modelprojekter, som skal udvikle effektive metoder til at mindske den sociale ulighed i sundheden.

Der tales meget om middellevetid. Middellevetid er simpelt hen at sidestille med, at vi i Danmark dør alt for tidligt. Og ikke nok med, at vi dør, vi dør også efter langvarige kroniske sygdomme gennem ganske mange år. Danmarks middellevetid i forhold til svenskernes er yderst relevant, men i forhold til den enkelte danskers liv opleves middellevetid ofte som en helt fiktiv og ligegyldig størrelse.

Der er sådan en bred opfattelse af: Hertil er mit liv, og: Jeg dør kun én gang. Middellevetiden kan derfor ikke være et mål i sig selv, men den er en målestok for vores livskvalitet og for vores velvære.

Programmet indeholder i alt 17 mål. Målene er valgt ud fra, at der skal være tale om væsentlige sundhedsproblemer. Det er centralt for programmet, at der skal være behov for en forstærket forebyggende indsats. På flere af mini-